

LA MOBILITZACIÓ A LES TERRES DE L'EBRE (SEGONA PART)

**Grup d'Anàlisi d'Acció Col·lectiva- Associació Catalana de
Sociologia**

Direcció: Dr. Josep Pont

**Equip d'investigació: Carles Gironès
Encarna Herrera
Vanessa Maxé
Esther Mena**

Barcelona, setembre 2003

ÍNDEX

PART I. INTRODUCCIÓ

1. Justificació de la segona part de l'estudi	4
2. Hipòtesis	7
3. Metodologia	8
4. Marc teòric	12

PART II. ANÀLISI DE L'ESTRUCTURACIÓ DEL MOVIMENT

1. Evolució de l'estructura interna	22
1.1 Formalització i professionalització	22
1.2 Diferenciació interna	23
1.3 Integració	31
2. Evolució de l'estructura externa	33
2.1 Relació amb les bases del moviment	33
2.2 Relació amb els agents polítics aliats	36
2.2.1 Conflicte d'interesos dins del socialisme espanyol	38
2.3 Relació amb les autoritats	38
2.3.1 El CPIDE	40
2.3.2 Els partits polítics a favor del PHN	41
2.3.3 Les Comunitats de Regants	42

PART III. ANÀLISI DELS OBJECTIUS DEL MOVIMENT

1. Els objectius del moviment i la creació de l'estratègia	44
1.1 Les orientacions en els objectius i repertoris d'acció	45
2. Transformació del moviment: el debat de la institucionalització	47
3. El moviment com a <i>lobby</i>	50

CONCLUSIONS	57
-------------	----

BIBLIOGRAFIA	60
--------------	----

ANNEXOS

Annex 1. Anàlisi documental	65
Annex 2. Qüestionari adreçat a les plataformes locals	82

PART I

INTRODUCCIÓ

1. JUSTIFICACIÓ DE LA SEGONA PART DE L'ESTUDI

En la primera part de l'estudi presentat a la Fundació Jaume Bofill titulat: "El moviment contra el Pla Hidrològic Nacional i el transvasament de l'Ebre", (febrer 2002) es va poder analitzar un moviment social des de dins, és a dir, a partir de l'observació en les assemblees, plataformes locals i la plataforma intercomarcals.

Partint de l'anàlisi qualitatiu exposat en el primer informe, va obtenir-se una informació a tres nivells:

1. Informació empírica general sobre l'estratègia dels diversos actors o associacions participants en el moviment.
2. Informació empírica sobre la dinàmica interna i de l'estratègia de les diferents plataformes locals.
3. Informació empírica personal de les opinions de diversos representants polítics sobre l'actuació del partit que representen respecte al moviment.

Les conclusions de l'estudi presentat corroboren unes hipòtesis que van formular-se als inicis del projecte i que coincideixen en les primeres fases del moviment social estudiat. En aquesta part de l'estudi s'arriben a formular nou conclusions que comprenen diferents aspectes d'anàlisi dels camps de la Sociologia i la Ciència política. D'aquestes, s'han seleccionat quatre conclusions sobre les quals s'ha aprofundit, i que han servit de punt de partida per la segona fase.

1. Partint del marc teòric de *l'estructura d'oportunitat política*, un dels determinants que ha impulsat l'emergència i la ràpida extensió del moviment contra el PHN i el transvasament de l'Ebre, ha estat l'actitud inicial poc consensuadora del poder polític (govern central) amb els agents socials i amb la xarxa d'associacions de les Terres de l'Ebre en l'estudi conjunt d'alternatives de cara a un desenvolupament sostenible i a la implantació d'una "Nova Cultura de l'Aigua" a les comarques afectades.

En la segona fase de l'estudi s'analitza l'estructura d'oportunitat política a partir de l'acció política de la Plataforma de Defensa de l'Ebre (PDE), i la resposta del poder del govern de la Generalitat i del govern central enfront al moviment.

2. El grau de desencís dels polítics locals pot tenir profundes conseqüències pel sistema polític a Catalunya. En les eleccions al Parlament de Catalunya (17 d'octubre de 1999), l'índex d'abstenció en les comarques del Priorat, Montsià, Terra Alta, Ribera d'Ebre i Baix Ebre, oscil·la entre un màxim al Baix Ebre (42,94%), a un mínim al Priorat (27,86%) sobre un cens total de 136.404 electors. El partit majoritari -CiU- ha obtingut entre un màxim de 50,03% a Montsià, un 49,49% a Terra Alta a un mínim de 44,80% a Baix Ebre, és a dir, una mitja a les cinc comarques del 48,03%.

Per altra banda, el PSC ha obtingut un màxim de 31,85 per cent al Montsià, 31,52 per cent a Ribera d'Ebre i un mínim de 28,60 per cent a la comarca del Priorat, és a dir, una mitja de 29,6 per cent a les cinc comarques. En el cas que la població de les

cinc comarques que ha votat majoritàriament a CiU realitzi un vot de càstic a aquest partit, d'altres partits com són el PSC- Ciutadans pel Canvi o ERC poden obtenir un clar benefici polític. Un canvi massiu del vot cap al partit de l'oposició podria fer que aquest partit guanyés un nou escó al Parlament de Catalunya, fet que podria tenir profundes conseqüències per la composició del futur Parlament en les properes eleccions, a la tardor del 2003.

En la segona part de l'estudi s'analitza l'estratègia política dels principals partits polítics, així com les candidatures que s'han format de cara a les eleccions municipals del 25 de maig del 2003. Els resultats de les eleccions en els nivells de participació i de forces més votades, mostren la possible incidència del moviment en el sistema polític tradicional. Els resultats de les eleccions podrien corroborar la hipòtesi referent al vot de càstic que possiblement sofriran els partits transvasistes i majoritaris de CiU i PP.

3. El moviment contra el PHN i el transvasament de l'Ebre s'ha desenvolupat esglaonadament passant per diferents fases. Des de la creació de la Coordinadora Antitransvasament -a finals dels anys 80- fins a l'actualitat, el moviment ha aconseguit agrupar a centenars d'entitats i organitzacions alhora que s'ha guanyat el suport de milers de persones arreu de Catalunya.

Encara, però, que el moviment no ha aconseguit els seus objectius, aquest es troba en fase de plena mobilització tant pel que fa a les accions que s'estan portant a terme, com per les accions que estan planejades durant la primavera i tardor de l'any 2002. Aquestes mobilitzacions tindran com objectiu principal evitar que el Parlament Europeu arribi al consens per l'autorització de l'execució d'aquest macroprojecte d'infraestructures hidràuliques mitjançant la seva subvenció a través dels fons estructurals.

Veiem com el moviment continua evolucionant amb l'ampliació gradual de la seva base social alhora que creix el seu nivell d'organització, desenvolupant de manera més reflexiva i acurada les diferents accions de protesta. Però, encara que no podem predir amb exactitud l'evolució del moviment, els diferents indicadors analitzats fan pensar que estem davant un moviment obert, actiu i de constant canvi que pot arribar en un moment donat fins la seva institucionalització. Aquesta evolució, però, pot significar un redireccionament dels seus objectius primaris cap a la defensa de la seva identitat territorial. Amb tot, haurem de donar un temps al moviment per observar el desenvolupament dels seus objectius i organització.

En la segona fase de l'estudi s'analitzen les estratègies sorgides de cara a una possible institucionalització del moviment o una dissolució.

4. L'aparició i consolidació d'aquest moviment és un símptoma de recuperació de l'acció col·lectiva al nostre país. Aquest moviment, pot arribar a representar el renaixement dels nous moviments socials i constituir un model organitzatiu a seguir per altres moviments, sobretot de caràcter ecològic que també defensen certs aspectes relacionats amb el territori.

Un exemple d'aquest referent el trobem en el moviment aparegut arrel del conflicte dels cables d'alta tensió a Les Gavarres, que en els darrers mesos ha signat una aliança amb la Plataforma en Defensa de l'Ebre per constituir un front comú d'oposició per les diferents agressions medioambientals que sofreixen els seus territoris.

En la segona part de l'estudi s'analitza l'extensió del moviment a la resta de comarques de Catalunya.

Tanmateix, durant la primera part de l'estudi van aparèixer nous aspectes i elements sociològics que no van poder-se analitzar amb la suficient profunditat ja que el seu estudi hauria sobrepassat els objectius plantejats en la recerca, i també l'espai de temps d'estudi i el seguiment del moviment. A aquests aspectes s'ha de afegir un tercer: durant la recerca van aparèixer elements de l'acció col·lectiva no contemplats en l'estudi i que són decisius per el futur d'un moviment social d'aquestes característiques.

A partir de les conclusions principals exposades i de la detecció de nous elements d'anàlisi, la segona part de l'estudi s'inicia el mes de setembre del 2002, aproximadament coincidint amb les resolucions de la V Assemblea (15 juny de 2002) i la marxa a Brussel·les (19 juny de 2002). L'estudi empíric finalitza amb tres aspectes o esdeveniments importants pel moviment:

- Primer, les resolucions de la VI Assemblea (Tortosa, 15 febrer 2003).
- Segon, l'elevada mobilització social a tot Catalunya amb ocasió de les manifestacions a Deltebre i del 6 d'abril a Barcelona, amb una participació d'unes 35.000 i 100.000 persones respectivament.
- Tercer, les eleccions municipals del 25 de maig del 2003.

Les hipòtesis principals d'aquesta segona fase de la recerca es basen en els següents cinc objectius de la recerca:

1. Anàlisi de l'estructura organitzacional i territorial del moviment a partir de l'elaboració d'un "mapa" de les Plataformes locals a les Terres de l'Ebre.
2. Estudi de cas de dues plataformes locals "ideals" (en un sentit no polític, sinó sociològic weberia). El seguiment intensiu de les dues plataformes locals a partir d'una estratègia de recerca de caràcter etnogràfic, com és l'observació participant. En aquest sentit s'han analitzat aspectes com són: la constitució del discurs i de l'estratègia del moviment entre d'altres.
3. Anàlisi de l'evolució del moviment i l'eventual procés d'institucionalització.
4. Anàlisi dels factors externs del moviment, és a dir, com tenen lloc els processos de l'anomenada "estructura d'oportunitat política". Concretament, l'estudi dels factors polítics externs que frenen o impulsen el moviment.

5. Anàlisi de la confecció del discurs i l'estratègia del moviment a partir de les reunions de coordinació intercomarcals.

Aquest fenomen s'ha analitzat des de pràcticament les primeres fases d'inici del moviment, fins a les fases on el moviment s'ha estès per tot Catalunya, amb la constitució de Plataformes com la de Barcelona, Reus, Vilafranca o Lleida entre d'altres poblacions catalanes i també per altres comunitats autònomes, coordinant-se amb altres moviments socials.

2. HIPÒTESIS

A partir de les conclusions que s'exposen en la primera part de l'estudi se'n deriven aspectes sobre els que s'ha realitzat un aprofundiment:

1. El moviment a les Terres de l'Ebre no és fruit de la improvisació d'uns quants ciutadans, sinó que es tracta d'un moviment fortament organitzat, i arrelat a totes les comarques i municipis de l'Ebre. Tanmateix cada plataforma desenvolupa diferents estratègies i discursos.
2. El moviment arriba a una fase en que s'ha obert el debat entorn a la possible institucionalització del moviment, transformació o autodissolució (un cop aconseguides les finalitats).
3. Els factors externs són decisius per la consolidació i l'estratègia d'acció del moviment. A la PDE aquests factors poden frenar o impulsar la seva acció.
4. El moviment contra el PHN, no és de caire anti-sistema o neoromàntic, sinó que es trata d'un moviment que realitza propostes al sistema polític, com la implantació d'una "nova cultura de l'aigua" i la consecució del desenvolupament integral i sostenible de les comarques de l'Ebre. Aquestes iniciatives impliquen, a més l'enriquiment de la cultura política i de la participació ciutadana.
5. Les accions de lobby a nivell nacional i internacional a favor del moviment han estat decisives. Les accions a nivell internacional portades a terme a Brussel·les i el Parlament Europeu, han contribuït a que els òrgans del Parlament Europeu qüestionessin ecològica i econòmicament la viabilitat del projecte.

Per altra banda, la PDE s'involucra en els agents socials i polítics de les Terres de l'Ebre ja que ha promogut canvis en les eleccions de les Comunitats de Regants, històricament controlades per importants grups d'interès caciquil favorables al transvasament.

Des de la perspectiva de la cultura política a les Terres de l'Ebre, a mitjans de gener (2003) s'anuncia la creació de partits minoritaris (per exemple, Independents per l'Ebre) per captar el vot dels descontents amb CiU i el PP

de cara a les properes eleccions municipals. La crida a la participació política es manifesta en l'apel·lació de la PDE a que la ciutadania participi activament en les properes eleccions municipals a favor de partits no transvasistes.

3. METODOLOGIA

La segona fase de l'estudi s'inicia el setembre de l'any 2002 i finalitza el febrer del 2003 amb la celebració de la VI Assemblea (Tortosa, 15 de febrer de 2003) –data en que es dona per finalitzada la fase d'observació participant-, i el mes d'abril de l'any 2003, període en que es finalitzen les entrevistes en profunditat.

S'ha escollit la VI Assemblea per tancar la primera fase d'aquesta part de l'estudi en ser un moment decisiu en què el moviment es posiciona obertament enfront tres aspectes claus:

- a) la presa de posicionament enfront als canals tradicionals de participació política, i que es manifesta concretament entorn a les imminents eleccions municipals;
- b) la presa de posicionament sobre les eleccions municipals i el debat entorn a quins partits s'han de denunciar com a "partits transvasistes" i per tant cridar activament a no votar-los;
- c) el tancament del debat , encara que momentàneament, entorn a la possible institucionalització del moviment.

Per l'aprofundiment dels cinc objectius plantejats, i per obtenir el màxim d'informació directa sobre aquesta fase del moviment social, s'ha realitzat un estudi que ha combinat les següents estratègies de recerca empírica:

- 1. Elaboració de qüestionaris per la confecció d'un "mapa" de les Plataformes locals a les Terres de l'Ebre;
- 2. Seguiment intensiu de dues plataformes locals "ideals" a partir d'una estratègia de recerca de caràcter etnogràfic, com és l'observació participant;
- 3. Realització d'una segona "ona" d'entrevistes en profunditat amb representants de les diferents sensibilitats o estratègies del moviment;
- 4. Anàlisi documental de les publicacions del moviment i de la premsa comarcal i local.

1. Elaboració d'un mapa de les Plataformes locals a les Terres de l'Ebre. En aquest mapa es pretén obtenir una aproximació sobre les diferents plataformes locals a partir de les següents variables, subdividides en dos blocs:

Bloc primer: referent a la Plataforma

- Any de creació
- Regularitat de les reunions
- Lloc de reunió
- Nombre d'assistents
- Gènere dels assistents
- Edat dels assistents
- Creixement de la plataforma
- Forma de vinculació de nous membres
- Forma de confecció de l'ordre del dia
- Forma de presa de decisions
- Temes principals tractats
- Grau d'acord entre els participants
- Persones que assisteixen regularment a la reunió intercomarcal
- Tipus d'actes que s'han organitzat

Bloc segon: referent al perfil dels enquestats

- Sexe
- Edat
- Estudis
- Situació laboral
- Categoria professional
- Activitat laboral
- Afiliació política actual
- Partit
- Plataforma política
- Afiliació política anterior
- Elecció política en les darreres eleccions
- Altres temes

2. Estudi de cas de dues plataformes locals "ideals". Per la concreció de "tipus ideal" es parteix de la definició: "procediment de reflexió a partir de casos o descripcions de situacions que extreguin les seves característiques més típiques o fonamentals per a definir un tipus extrem ("tipus ideal") del qual podem jerarquitzar els diferents casos concrets trobats en la recerca".

Per la confecció del "cas ideal" s'han cercat alguns trets o característiques típiques com són:

- 1) Nombre de ciutadans i composició social (gènere, edat, ocupació);
- 2) Grau de cohesió ideològica i capacitat de discurs;

- 3) Grau de vinculació amb la resta de la ciutadania i de la xarxa associativa del municipi;
- 4) Grau de participació i de propostes en les trobades intercomarcals.

L'objectiu d'aquest tipus d'observació és l'anàlisi i constatació de la confecció del discurs intern del grup i la construcció del discurs del moviment, el qual sobrepassa l'àmbit estrictament ecologista i urbà.

Es registren i s'analitzen els aspectes següents subdividits en tres blocs:

Bloc primer: ANTECEDENTS QUE CONFIGUREN L'ORDRE DEL DIA

1. Antecedents polítics i del moviment que configuren l'ordre del dia
2. La confecció de l'ordre del dia
3. Temes centrals de l'ordre del dia

Bloc segon: ESTRATÈGIA DEL MOVIMENT

1. Elaboració de l'estratègia d'acció del moviment
2. Elaboració de l'estratègia d'organització del moviment
3. Presa de decisions i detecció de grups d'interès
4. Transmissió de les resolucions de la Plataforma a la coordinadora intercomarcal

Bloc tercer: ESTRUCTURA DEL MOVIMENT

1. Anàlisi del lideratge
2. Confecció del discurs (intern i extern)
3. Altres aspectes importants no codificats
4. Calendari previst d'accions

En aquest sentit s'han realitzat les següent "observacions":

1. Observació participant plataforma de l'Ampolla (25 gener 2003).
2. Observació participant plataforma de l'Ampolla (31 gener 2003).
3. Observació participant plataforma de l'Ampolla (14 febrer 2003).
4. Observació participant plataforma de Tortosa (9 desembre 2002).
5. Observació participant plataforma de Tortosa (26 novembre 2002).
6. Observació participant plataforma de Tortosa (13 gener, 2003).
7. Observació participant plataforma de Tortosa (27 gener, 2003).
8. Observació participant plataforma de Tortosa (10 febrer, 2003).
9. Observació participant plataforma de Tortosa (17 febrer, 2003).
10. Observació participant plataforma de Tortosa (3 març, 2003).
11. Observació participant intercomarcal Aldea (27 desembre 2002).
12. Observació participant intercomarcal Aldea (15 gener 2003).

3. Realització d'una segona ronda d'entrevistes. En aquesta segona "ona" s'han entrevistat els diferents líders pertanyents a les sensibilitats o estratègies de la Plataforma de Defensa de l'Ebre i als posicionaments que aquests defensen. S'han portat a terme set entrevistes a representants dels següents grups locals i entitats:

1. Coordinador de les Plataformes d'arreu de Catalunya.
2. Membre de la Plataforma de Deltebre.
3. Representant de l'anomenat "Front institucional".
4. Representant de la Plataforma de Barcelona.
5. Representant de la Associació Amics i Amigues de l'Ebre (AAAE).
6. Representant de l'Associació d'Empresaris de les Comarques de l'Ebre (AECE)
7. Membre de les dones pertanyents a la PDE
8. Representant de la plataforma de Miravet.

Els elements centrals de les entrevistes han girat en torn als següents blocs temàtics:

- a) Tipologia de les plataformes a Catalunya.
- b) Tipus de vinculació amb la PDE de les Terres de l'Ebre.
- c) Posicionament enfront a la preparació política i a les resolucions de la VI assemblea.
- d) Estratègia de les associacions jurídicament constituïdes respecte a la PDE
- e) Estratègia desenvolupada per aquestes plataformes.
- f) Futur del moviment a les Terres de l'Ebre.
- g) Valoració de les eleccions

Realització d'entrevistes en profunditat amb els representants de les Plataformes locals en les que s'ha realitzat un seguiment exhaustiu del tipus "estudi de cas":

- Assistència setmanal a la Plataforma de Tortosa.
- Assistència intermitent a la Plataforma de L'Ampolla.

L'objectiu de les entrevistes als representants de les diferents associacions i tendències de la Plataforma és l'obtenció d'informació sobre les possibles estratègies del moviment, i en les diferents Plataformes del moviment, enfront al sistema polític i a l'estratègia del govern central i dels partits denominats "transvasistes".

4. L'anàlisi documental s'ha realitzat a partir del seguiment sistemàtic de l'òrgan de difusió del moviment (Lo Riu) i especialment els articles referents a l'editorial i les informacions de la revista. Paral·lelament s'han analitzat les publicacions periòdiques locals de Tarragona, Tortosa i Amposta, així com documents polítics dels propis partits implicats en el conflicte.

4. MARC TEÒRIC

A nivell "meso sociològic" en la primera part de l'estudi van analitzar-se aspectes relacionats amb la interacció dels actors col·lectius que formen part del moviment a partir de diferents tipologies (integrats i no integrats a la Plataforma). En menor mesura van analitzar-se també aspectes com el "reclutament" i vinculació de nous membres i activistes pel moviment i el paper clau que en aquest sentit han tingut els mitjans de comunicació.

Com a elements estudiats dins de l'àmbit "macro sociològic", van analitzar-se les diferents fases de desenvolupament del moviment (inici, extensió, i organització comarcal i regional), l'organització dels agents socials o l'estratègia que adopten els actors enfront de les accions del govern.

Donada la complexitat de la composició del moviment i dels corresponents nivells d'anàlisi, s'ha cregut necessari partir de diversos marcs i punts de vista teòrics diferenciats però a la vegada complementaris, com són la "historicitat", i en menor mesura, el concepte d'"estructura d'oportunitat política".

L'estudi de la historicitat dels moviments socials ha estat bàsicament desenvolupada per A. Touraine (Touraine, 1978). Segons aquest autor, la vida social és una xarxa d'accions conflictives i sobretot de moviments socials. Així, desenvolupa la seva teoria en el context de la societat de consum o programada.

Per entendre quin paper hi juguen, cal remuntar-se al pas entre la societat industrial i la societat de consum. A la societat industrial, l'individu era una peça més del sistema social i quedava reduït a racionalitat. La transició cap a la societat de consum donarà pas a una nova modernitat on la capacitat de subjectivació de l'individu permetrà interpretar-se a ell mateix i al que l'envolta. Aquesta nova capacitat d'interpretació deixarà d'estar guiada pels instruments de control social i farà que s'enfronti, fins i tot, a aquests. La resposta col·lectiva al que serà en definitiva la recerca de la pròpia identitat, és el que Touraine anomena nous moviments socials. Aquests tenen com a objectiu l'enfrontament al sistema de poder existent per aconseguir el control dels recursos més importants d'una societat i de la historicitat. Aquest terme és entès com un conjunt de models culturals pels que una societat produeix les seves normes en els dominis del coneixement, la producció i la moral.

L'acció col·lectiva que aquests actors desenvolupen no és fruit de la mobilització d'unes masses desorganitzades, i que com alguns autors han descrit, responen a uns determinats líders carismàtics. Al contrari, és necessari que els seus membres es trobin units per una experiència social comuna, encara que amb la necessitat d'unes "elits" que tindran una funció reivindicativa d'un sistema alternatiu que s'imposa al sistema de poder vigent. Segons Touraine, aquestes "elits" reivindicatives normalment estan formades pels membres més qualificats del moviment. És per això que aquests sorgiran amb més facilitat a les universitats i a les grans organitzacions de producció on existeixen un important nombre de professionals i experts que disposen d'una autonomia professional.

En el marc teòric de l'*estructura d'oportunitat política* s'arriba en la primera part de l'estudi, a la següent conclusió:

"Un dels determinants que ha impulsat l'emergència i la ràpida extensió del moviment contra el PHN i el transvasament de l'Ebre, ha estat l'actitud inicial poc consensuadora del poder polític (govern central) amb els agents socials i amb la xarxa d'associacions de les Terres de l'Ebre en l'estudi conjunt d'alternatives de cara a un desenvolupament sostenible i a la implantació d'una "nova cultura de l'aigua" a les comarques afectades".

Alhora, la ràpida i poc transparent tramitació del PHN, el recolzament inicial dels representants escollits democràticament al PHN ha estat un element decisiu per l'emergència i extensió del moviment a tota Catalunya. Aquests representants polítics (de CiU i PP) s'han vist com a no representants dels interessos dels ciutadans del delta de l'Ebre, sinó com a defensors d'interessos aliens.

A partir d'aquesta conclusió, s'han elaborat una sèrie d'objectius de la segona fase, vinculats amb l'anàlisi de l'*estructura d'oportunitat política* com són:

- 1) L'anàlisi de l'estratègia de futur –en vistes a les eleccions de l'any 2003–, els pactes estratègics amb altres moviments socials a Catalunya, com és la Plataforma de Les Gabarres. S'analitzarà si aquests pactes, han estat simbòlics o com a model estratègic.
- 2) Detectar les possibles divergències sobre el PHN entre els actors que pertanyen a la Plataforma (PDE), i els actors que no pertanyen a la Plataforma.

Des de la perspectiva macrosociològica, veiem a continuació els tres punts de vista teòrics per analitzar l'acció col·lectiva utilitzats en aquest treball, cadascun dels quals es basa en estudis diferenciats:

- a) L'estructura política, analitzada per H.P.Kriesi;
- b) L'elecció racional, existència d'actors racionals que es mouen per principis racionals;
- c) El marc explicatiu de la mobilització de recursos a partir d'estudis previs realitzats per McCarthy i Zald.

Sobre el punt a) *L'estructura política*: L'estructura d'oportunitat política fa referència a l'estructura i les constriccions polític-socials que els moviments socials han d'afrontar. Aquest punt de vista parteix de les premisses segons les quals el sorgiment dels moviments socials és degut a canvis en l'estructura institucional o en les relacions informals de poder d'un sistema polític nacional donat, és a dir, determinats factors polítics tenen un paper clau en l'èxit o el fracàs de la mobilització. Aquest fet es produeix especialment en els moviments que participen institucionalment en els debats polítics que es produeixen.

En la sociologia nord-americana, els primers estudis parteixen de l'anàlisi de la relació i de la interacció entre política institucionalitzada i moviments socials (Charles Tilly, 1978; Sydney Tarrow, 1983). A partir d'aquests primers estudis, s'ha pretès explicar el sorgiment dels moviments socials a partir dels canvis en l'estructura institucional o en les relacions informals de poder d'un sistema polític en un país concret.

En l'anomenada escola europea, els estudis se centren en les diferències entre l'estructura, l'amplitud i l'èxit aconseguit per moviments similars (Tarrow, 1989) i les diferències en les característiques polítiques dels estats nacionals en els quals s'inscriuen (Kriesi, 1999). A manera de síntesi, ambdós autors defensen que els moviments socials i les revolucions adopten una forma o una altra depenent de l'àmplia gamma d'oportunitats i construccions polítiques pròpies del context nacional en el qual s'inscriuen.

Dins d'aquesta hipòtesi teòrica, diversos autors analitzen l'evolució organitzacional dels moviments socials organitzats o nous moviments socials (a partir d'ara, Moviments socials organitzats, segons la nomenclatura utilitzada per H.P. Kriesi (Kriesi, 1999:221). Aquesta depèn de molts factors, alguns d'ells intrínsecs als mateixos Moviments socials organitzats i d'altres que són aliens a la seva pròpia estructura. Entre els factors interns que influeixen en l'estructura dels Moviments socials organitzats, podem destacar el tipus de moviment que són —instrumentals, subculturals, contraculturals— i la dinàmica organitzativa interna que desenvolupen per assolir els seus objectius.

Els factors externs que determinen l'organització estructural dels moviments socials organitzats també són múltiples. Entre aquests, podem distingir el nivell de desenvolupament econòmic dels països on desenvolupen les seves activitats, els paràmetres culturals que prenen com a referència, i sobretot, els factors polítics que envolten la seva activitat. En aquesta presentació, es farà referència a la influència d'aquests últims factors en el desenvolupament dels moviments socials organitzats.

H.P. Kriesi exposa sota la denominació d'estructura d'oportunitat política la influència dels factors polítics que envolten als moviments socials organitzats en la seva formació i desenvolupament. Kriesi parteix de la base que les estructures d'oportunitat política disposen de tres dimensions (Kriesi, 1999:231-232):

- 1) L'estructura formal institucional d'un sistema polític i els procediments que en ell es donen;
- 2) Les estratègies que s'adopten enfront els que qüestionen el sistema;
- 3) Les configuracions de poder rellevants en la confrontació amb els contestataris.

Aquests indicadors assenyalats per Kriesi determinen la força de l'Estat enfront dels Moviments socials organitzats i, conseqüentment, la capacitat d'acció i consecució d'objectius dels Moviments socials organitzats respecte l'Estat.

Partint de les dues primeres dimensions, Kriesi elabora una tipologia en la qual es determina quins són els escenaris estàtics en els que es donen els conflictes entre Estat i els moviments socials organitzats. L'escenari estatal defineix el desenvolupament del conflicte, ja que delimita o permet l'accés d'aquests al sistema polític. L'última dimensió explicaria quina és la dinàmica en la que es mouen els conflictes entre l'Estat i els moviments, és a dir, com les variacions de poder dintre l'Estat —o inclús, la

combinació d'aquests-, defineixen l'evolució dels mateixos conflictes. Aquesta dimensió està en gran mesura vinculada amb allò que coneixem com "sistema de partits" i en les relacions que generen els mateixos partits polítics amb els moviments socials organitzats.

Sobre el punt *b) L'anàlisi de l'acció col·lectiva des de la perspectiva teòrica de l'elecció racional*: Aquesta perspectiva teòrica no està lliure de controvèrsies que es manifesten amb els nombrosos defensors i detractors. Els defensors argumenten que la teoria de l'acció racional constitueix una alternativa a les diferents teories existents (Elster, 1986). Per altra banda, els crítics consideren aquesta teoria com a mecanicista, i en definitiva, com un model explicatiu de l'ordre establert, semblant al que representa en el seu moment el funcionalisme de T. Parsons. En aquest sentit, s'argumenta que la realitat social no es pot "encorsetar" per unes proposicions "universals", sinó que és el producte de l'individu en interacció constant amb d'altres persones.

Es parteix de la premissa que els individus realitzen les seves accions a partir d'una racionalitat basada en incentius –costos i beneficis– que portarà cap a l'esmentada acció. Aquest punt de vista ha estat bàsicament desenvolupat pels treballs de Mancur Olson que es basa en la teoria de l'acció racional per explicar els motius que tenen els individus per emprendre accions col·lectives (Olson, 1965). Parteix de la premissa que els individus participen en una acció per a produir un bé comú. Tanmateix, hi ha individus que no realitzen l'esforç de participar activament en les accions, i també s'aprofiten dels seus resultats (el problema del *free-rider* o del gorrón).

Dins de la perspectiva racional, es parteix de la hipòtesi que la conducta dels ciutadans és purament racional a l'hora de votar a un partit determinat, si els ciutadans veuen que aquest partit els portarà algun benefici directe. Tanmateix, aquesta última teoria prové de l'anomenada escola nord-americana.

Des de la Sociologia, la teoria de l'acció racional no està tant vinculada als aspectes economicistes, sinó més aviat les arrels sociològiques parteixen de la sociologia de Max Weber i no ha tingut tanta difusió. Aquest punt de vista ha estat desenvolupat pels estudis de G. Homans (Homans, 1958) i P. Blau (Blau, 1964) i, recentment per Boudon (Boudon, 1998) i Coleman (Coleman, 1992).

Sobre el punt *c) La mobilització de recursos*: L'enfoc de la mobilització de recursos "resource mobilization approach" ofereix un marc explicatiu sobre el paper de les organitzacions i els actors col·lectius per definir les mobilitzacions. La planificació organitzativa significa que les tàctiques d'aquestes organitzacions no tenen la seva base en aparicions emocionals de ciutadans frustrats, sinó en càlculs conscients sobre la forma d'aconseguir millor els objectius de l'organització.

Per l'estudi i anàlisi de l'estratègia que ha desenvolupat el moviment enfront al sistema polític ens basem en el punt de vista teòric i conceptual desenvolupat per l'anàlisi de la "estructura d'oportunitat política", és a dir, les estratègies que adopta el moviment enfront al poder polític de H.P. Kriesi.

En primer lloc, Kriesi fa una distinció entre moviments socials organitzats (MSOs), partits polítics i grups d'interès. Així, diferencia quatre tipus d'estructures formals de mobilització d'un moviment social: primer, moviments socials organitzats; segon, organitzacions de recolzament; tercer, associacions de moviments; i quart, partits polítics i grups d'interès.

En aquest estudi ens basem en la definició de moviment social com: una organització estructurada i identificable, amb una elevada integració simbòlica, que té per objectiu explícit agrupar a membres amb mires a la defensa o a la promoció d'aquests objectius i que pot originar canvis socials o impedir-los¹.

Tanmateix, Kriesi, concreta el concepte al aportar el terme "organitzacional" dels moviments, en introduir el terme de "moviments socials organitzats": "els moviments socials organitzats (MSOs) són pilars bàsics de les estructures de mobilització d'un moviment social (...) no són, en absolut, els únics components de les estructures de mobilització d'un moviment". Els moviments socials organitzats es diferencien de la resta de les organitzacions formals a partir de dos criteris:

- Primer, mobilitzen als seus membres i els animen i canalitzen cap a l'acció col·lectiva;
- Segon, ho fan perquè persegueixen un objectiu polític. Com a objectiu polític s'entén la mobilització col·lectiva cap el bé comú.

Kriesi Defineix les associacions de moviments com "organitzacions d'ajuda mútua, associacions de voluntaris o clubs creats pel mateix moviment per satisfer algunes de les necessitats quotidianes dels seus membres" (Kriesi, 1999:222) .

El grup d'interès es defineix en aquest context com:

"associacions voluntàries que tenen com a objectiu principal influir sobre el procés polític, defensen propostes que afecten als interessos d'un sector determinat de la comunitat" (Vallès, 2000:331).

¹ A partir d'aquesta definició, podem extreure els següents elements que conformen un moviment social:

- Mobilització: acció continuada dirigida a la recerca de suport per part de la població, per poder continuar éssent un moviment. En el moviment a les Terres de l'Ebre, la Plataforma Defensa d'Ebre (PDE) ha actuat com a element mobilitzador de la població i del teixit associatiu.
- Continuitat: un determinat grau d'accions i d'activitats mostra que un moviment es manté viu. Un moviment desapareix quan ha aconseguit els objectius o s'ha institucionalitzat. Les accions portades a terme per la PDE (marxa a Brussel·les, marxa a Mallorca, manifestacions i actes diversos) mostren que el moviment es manté viu.
- Elevada integració simbòlica: la consciència de pertinença es caracteritza per un sentiment de "nosaltres". El concepte d'identitat i de vinculació a la terra dels participants és un element decisiu per comprendre el moviment.
- Baixa especificació de rols: el moviment social té un mínim grau de diferenciació i de determinació de rols. Les decisions les prenen els representants dels grups i plataformes locals en les assemblees intercomarcals. La participació i representació i liderat de les dones és en molts casos superior a la dels homes.
- Formes d'organització i d'acció variables: els moviments socials canvien de formes d'actuació i d'organització. La creació d'una àmplia xarxa de grups locals i comarcals i la coordinació d'aquesta xarxa amb altres a nivell català -plataformes antitransvasament-, espanyol (COAGRET) i europeu ha afavorit l'expansió del moviment.
- Finalitat: cada moviment social té un objectiu i una finalitat, amb la intenció d'obrar un canvi a una part de la societat o a la societat en la seva totalitat. La finalitat, a més a més d'aturar el desviament del riu Ebre, és la implantació de l'anomenada "Nova cultura de l'aigua".

A partir dels conceptes elaborats per Truman i Meynaud, i més tard per S. Agesta es defineix el grup d'interès com:

“el conjunt de individus que, sobre el fonament d'una comunitat d'actituds (interès o opinió), expressen reivindicacions, alegen pretensions o prenen posicions que afecten de manera directa o indirecta a altres actors o institucions de la vida social” (Agesta; 1983:202)

Els partits i grups d'interès, segons Kriesi, com a grups especialitzats en la representació política, persegueixen objectius polítics, de forma similar que els moviments socials organitzats, encara que els resultats que obtenen els grups d'interès no depenen de la participació directa dels seus afiliats. Aquests grups, amb uns recursos econòmics i humans suficients, tenen el privilegi d'accés institucionalitzat, i la suficient autoritat i experiència. Tots aquests aspectes tenen l'avantatge de que aquest tipus de grups no es troben obligats a recórrer a la mobilització de les seves bases. En aquest sentit cal indicar però, que especialment els partits polítics en els moments i períodes preelectorals i electorals es troben en la necessitat de mobilitzar les bases. Normalment, les seves activitats quotidianes, i de funcionament estan portades a terme per una elit i dins d'uns ritus i esquemes molt estructurats.

Tanmateix, alguns autors (Morris, 1984:139), indiquen que en els moviments socials hi ha també les anomenades organitzacions de recolzament, o també anomenats “grups intermedis”. Aquests es defineixen com: “un grup establert o organització integrada, encara que parcialment, en una organització més ampla perquè els seus membres estan activament implicats en activitats que, es suposa, generaran canvis socials desitjables”.

Segons l'esquema proposat per Kriesi, resumeix les diferències de la següent forma esquemàtica. El conjunt de moviments socials organitzats d'un moviment social concret, conforma el que anomena la seva infraestructura. Entre les organitzacions que conformen un moviment trobem:

- Les organitzacions de recolzament, els “grups intermedis”. L'orientació serà cap a les bases;
- Les associacions de moviments, els grups d'auto-ajuda, i les associacions de voluntaris. L'orientació serà cap a les bases;
- La representació política, composta per els partits polítics i els grups d'interès. L'orientació serà cap a les autoritats;
- L'anomenada “mobilització política”. L'orientació serà cap a les autoritats.

La infraestructura de tots els diferents moviments socials actius en un moment donat constitueixen el “sector de moviments socials”, que estaria format per tots els moviments socials en un moment determinat i en una societat concreta (Kriesi, 1999:223).

L'evolució de l'organització –“evolució organitzacional”- està determinada per tots els aspectes dels moviments socials organitzats, la seva infraestructura, els subsectors dels moviments socials, i tots els sectors de moviment socials. Es proposen quatre tipus de paràmetres:

- 1) Els que indiquen el creixement i el declivi de l'organització. El primer paràmetre referent al creixement i declivi de les organitzacions es centra en l'anàlisi de les "variacions" en el volum de la seva infraestructura, variacions en el nombre de moviments socials organitzats, on també s'inclouen la seva infraestructura i finalment la quantitat de recursos de que disposen els diferents subsectors del moviments.

En les fases en les que apareix un moviment, aquest té uns recursos limitats, disposen només del "compromís ferm" dels seus impulsors i seguidors, i el "valor" i la "imaginació" dels activistes. En les primeres fases, les xarxes d'organitzacions acostumen a ser dèbils, a més a més de tenir una infraestructura informal.

Els moviments socials, en aquestes fases inicials han d'atreure l'atenció pública, i obtenir el recolzament o "patronatge" de certes elits, ja sigui mitjançant un procés de mobilització explícita del consens (Klanderman, 1988), ja sigui com un subproducte de les accions de mobilització (McAdam, 1982:125). Kriesi indica que el més habitual és que els moviments socials organitzats sorgeixin durant el decurs del procés de mobilització d'un moviment social.

Una infraestructura que tingui suficients recursos és el resultat i no l'origen del consens i la mobilització d'un moviment social, tanmateix, com indica Kriesi, el flux de recursos és determinant, perquè determina altres aspectes del desenvolupament organitzatiu d'un moviment social en les seves primeres fases.

- 2) L'estructuració organitzativa interna dels moviments socials organitzats depèn dels recursos. En aquesta fase s'analitzen el grau de professionalització del moviment, la diferenciació interna i la integració. Com a formalització s'entén el desenvolupament dels criteris de permanència formal dins del moviment com són els estatuts i procediments establerts i la creació dels lideratges. La professionalització es refereix a l'alliberament de persones per poder realitzar tasques dins del moviment i pel moviment.

La diferenciació interna es refereix a la repartició de tasques funcionals dins del moviment com poden ser l'estructura de tasques (creació de les diferents comissions: econòmica, de relacions exterior, de premsa, etc.) i al mateix grau de descentralització i d'organització territorial -"subunitats territorials"- com són les plataformes locals (Xerta, Amposta, Sant Jaume d'Enveja, etc.).

La integració entre les diferents subunitats -funcionals, com les comissions i territorials, com les plataformes locals-, s'aconsegueix a través de "mecanismes horitzontals de coordinació i recurrent a la centralització de les decisions" (Kriesi, 1999:225). La concentració del poder en una minoria de membres del moviment social organitzat -"oligarquització"- és un dels "mecanismes d'integració" més coneguts dels moviments socials organitzats.

A mesura que augmenta l'estructuració interna del moviment, creix també el volum de recursos del que es pot disposar. Aquest procés d'estructuració és inevitable si el moviment vol tenir èxit a llarg termini. Kriesi posa l'exemple dels Verds alemanys, ja que els déficits en la seva estructura interna han limitat les seves possibilitats de

tenir èxit. Aquest partit no és vist com un moviment social organitzat, sinó com un partit proper a les reivindicacions i objectius dels nous moviments socials. Els moviments socials organitzats amb una estructura formal poden realitzar tasques de "manteniment".

- 3) L'estructuració organitzativa externa, fa referència a la integració dels moviments socials –moviments socials organitzats dins del seu medi organitzacional. Kriesi indica tres dimensions a tenir en compte: primer, les relacions entre moviments socials organitzats i les seves bases; segon, la relació del moviment social organitzat i els aliats; tercer, la relació entre el moviment social organitzat i les autoritats.

El recolzament que pot oferir un aliat poderós és ambivalent des de la perspectiva del moviments socials organitzats. Per dos motius; per una banda, un aliat poderós pot oferir importants recursos (econòmics i humans), per altra banda, pot reduir el grau d'autonomia del moviment. També les relacions de treball d'un moviment social organitzat amb les autoritats pot fer que aquest accedeixi a recursos públics, als procediments de la presa de decisions, però, també, pot debilitar al moviment.

A més a més dels factors interns, també hi ha factors externs que condicionen i determinen el desenvolupament dels sistemes de moviments socials. Un aspecte determinant està constituït per el context polític, el context econòmic i el context cultural.

Pel que fa al context econòmic ha estat profundament analitzat i per alguns autors un context en expansió constitueix un marc que acostuma a "animar" als polítics emprenedors a fundar nous sistemes de moviments socials. Com a element de cultura política, els aspectes de la democratització d'un país o els elements religiosos tenen un impacte important (McCarthy i Zald, 1999).

Tanmateix, en el context i la finalitat d'aquest treball, ens centrem en els factors polítics. Per analitzar-los ens basem en el concepte d'estructura d'oportunitat política. Segons aquesta dicotomia es poden diferenciar tres dimensions:

- 1) estructura formal institucional d'un sistema polític;
- 2) procediments que tenen lloc en el sistema polític;
- 3) estratègies que adopten enfront als actors que qüestionen la configuració del poder rellevats dins de la confrontació amb els contestataris.

La dimensió de l'estructura formal (1) i la dimensió dels procediments que tenen lloc (2), limiten la configuració del poder i conformen l'escenari general estàtic en el que tenen lloc l'evolució de les organitzacions.

- 4) Les orientacions en els objectius, així com els repertoris de l'acció. Segons aquest punt de vista i seguint el model de Weber-Mitchels, a mesura que passa el temps en els moviments socials organitzats tendeixen a produir-se tres tipus de canvis fonamentals: a) Oligarquització; b) Transformació dels seus objectius; c) Canvis dirigits a mantenir el sistema organitzatiu. Segons el model proposat per Kriesi, el signe del canvi d'objectius no haurà de ser sempre conservador (Kriesi, 1999: 227), encara que el moviment social organitzat pot tenir una tendència a acoplar els seus objectius al consens social dominant. Un cop arribat a aquesta fase, l'activitat

primària del moviment, és a dir mantenir els afiliats i simpatitzants, les accions poden ser més moderades, més convencionals i més institucionals.

En aquest sentit existeixen almenys quatre possibles transformacions d'un moviment social organitzat:

- Un moviment social organitzat es pot convertir en una associació voluntària o en grup d'ajuda mútua.
- Un moviment social organitzat pot radicalitzar-se, és a dir una organització dedicada a la mobilització per la canalització de l'acció col·lectiva.
- La institucionalització comprèn una sèrie de transformacions en les que el moviment social organitzat es converteix en un partit polític o en un grup d'interès.
- La comercialització vol dir que el moviment social organitzat es converteix en un tipus d'organització que pot prestar serveis. Té molt a veure amb els serveis que ofereix als seus membres (Kriesi; 1999:227).

Des d'una perspectiva de l'acció racional olsoniana (Olson, 1965) molts moviments socials no poden generar acció col·lectiva sinó és a través de la coacció.

PART II
ANÀLISI DE L'ESTRUCTURACIÓ DEL MOVIMENT

1. EVOLUCIÓ DE L'ESTRUCTURA INTERNA

Des de la creació de la Plataforma en Defensa de l'Ebre el setembre del 2000, el moviment social contra el PHN s'ha anat transformant i adaptant a l'aconteixement dels nous esdeveniments relacionats amb la posada en marxa del pla hidràulic previst. Les causes d'aquesta transformació i la transcendència d'aquests canvis en l'organització tant interna com externa del moviment social són elements indispensables en l'anàlisi de la seva evolució.

Si ens centrem en l'evolució de *l'estructuració interna* dels moviments socials haurem d'analitzar en profunditat l'organització dels recursos tant materials com humans que fan possible el funcionament del moviment social en relació als objectius establerts. En aquest sentit podem dir que, l'augment del grau d'estructuració interna dels moviments socials correspon principalment a l'aparició de dos fenòmens. En primer lloc, l'increment dels recursos econòmics i materials que fan necessaris mecanismes de control estrictes per la seva distribució i organització. I en segon, l'assoliment d'una base social estable que permet la incorporació de noves vies d'actuació.

Tot i així, la mateixa naturalesa dels moviments socials fa difícil el seu seguiment econòmic i control pressupostari per la manca d'una forma jurídica establerta i, per tant, es fa necessari l'estudi d'altres variables que indiquin l'augment d'estructuració interna. Seguint el model proposat per Kriesi ((Kriesi; 1999:224), les quatre variables que configuren l'anàlisi de l'estructuració organitzativa interna dels moviments socials organitzats són:

- la formalització de l'estructura interna;
- la professionalització de determinades tasques;
- la diferenciació interna de les tasques funcionals;
- els mecanismes d'integració de les diferents unitats funcionals i territorials.

A continuació exposem l'anàlisi d'aquestes variables en relació al moviment social que ens ocupa, i més concretament a la Plataforma en Defensa de l'Ebre que és l'organització que centralitza l'acció més important del moviment social.

1.1 Formalització i professionalització

El grau màxim de formalització d'un moviment social correspon a la introducció d'uns estatuts i d'una estructura burocràtica que marquen tant els procediments establerts per formar part com a membre com la diferenciació explícita dels càrrecs directius.

En general quan es donen formalment aquestes dues condicions, el moviment social s'ha acabat adaptant a un acció social institucionalitzada en establir-se en algun tipus de forma jurídica. És en aquest punt quan el moviment social entra en crisi en formar part de les estructures socials que fins el moment ha estat combatent². En concret, la PDE es troba actualment en un moment crucial de la seva evolució respecte aquesta qüestió ja que existeixen diferents corrents d'opinió dins del moviment favorables a la transformació de la plataforma en algun tipus de forma jurídica.

² Aquesta situació és la que O. Rammstedt descriu en la fase 8 de les anomenades *fases de desenvolupament d'un moviment social*: RAMMSTEDT, O (1978) *Soziale Begegnung*. Frankfurt.

Encara que no podem parlar de criteris formals de pertinença ni d'una estructura burocràtica dins de la plataforma, sí que podem identificar una organització interna estable que estructura l'estratègia del moviment a través de les diferents unitats orgàniques que el componen (comissions de treballs, la plataforma intercomarcal i les plataformes locals). A la vegada el nucli de dirigents de la plataforma tenen identitat pròpia i són reconeguts com a líders tant interna com externament, fins al punt que comencen a donar-se les primeres discrepàncies entre les bases a causa del protagonisme que estan prenent aquests.

"(...) la plataforma està controlada per un parell de persones i les decisions es prenen dos nits abans de la intercomarcal, a la plataforma de Tortosa" Representant d'una plataforma local.

"Que el moviment social contra el PHN s'acabi no correspon a la voluntat de les Terres de l'Ebre, correspon a la voluntat d'alguns líders que ara ja han aconseguit crear la Fundación para la Nueva Cultura del Agua i tenen la seu a Tortosa, i han aconseguit el reconeixement internacional" Representant d'una plataforma local.

Paral·lelament aquesta estructuració formal del moviment sol anar acompanyada de la professionalització de part de les tasques desenvolupades. Tanmateix, en parlar de professionalització ens hauriem de referir a aquells membres que tenen una relació contractual amb l'entitat i reben unes prestacions monetàries per les activitats que desenvolupen.

En el cas de la PDE no podem parlar pròpiament d'una plantilla ni d'un equip directiu en mancar, tal i com hem assenyalat, d'una forma jurídica que pugui contractar personal. Tanmateix, aquest grau de professionalització pot ser observat a través de la participació estable de professionals vinculats a altres entitats integrades en la plataforma que treballen activament en algunes de les comissions de treball, com és el cas de les comissions encarregades del seguiment jurídic i científic. En aquest cas la comissió jurídica està formada per un conjunt d'advocats que treballen a diferents bufets que alhora recolzen l'acció de la plataforma, i que desinteressadament cedeixen els seus serveis. Per la seva banda, la comissió científica està composta per professionals que treballen a diferents organitzacions ecologistes i que faciliten els resultats de les seves recerques a la PDE.

1.2 Diferenciació interna

L'organització funcional de la plataforma es constitueix en tres grans nivells que desenvolupen tasques diferenciades: l'assemblea general, la plataforma intercomarcal i les plataformes locals.

Les *assemblees generals* tenen com a objectiu la discussió i aprovació dels objectius generals de la plataforma. Des de la creació de la plataforma fins el febrer del 2003 s'han convocat sis assemblees obertes a tots els ciutadans de les Terres de l'Ebre. En aquestes reunions els líders i portaveus exposen quines són les fites immediates a aconseguir i les accions que es duran a terme segons s'hagi decidit prèviament a les

reunions de la plataforma intercomarcal. Per altra banda, alguns líders locals i representants d'algunes de les comissions de treball fan un repàs de les darreres accions que han portat a terme.

Tanmateix, les assemblees generals implícitament pretenen cridar l'atenció de l'opinió pública i els mitjans de comunicació per difondre els objectius del moviment i les mobilitzacions programades durant els mesos vinents. Es tracta així de la demostració que el moviment continua viu i compta amb el recolzament de bona part de la ciutadania de les Terres de l'Ebre.

Per altra banda, la *plataforma intercomarcal* és el veritable motor del moviment social ja que analitza i aprova les línies d'actuació per l'assoliment dels objectius marcats a les assemblees generals. Les reunions es realitzen quinzenalment al municipi de l'Aldea i els assistents solen ser els representants de les plataformes locals que expressen les inquietuds de cada un dels municipis. És en aquest nivell on es dona una repartició de les tasques a realitzar a través de comissions de treball.

Com ja vam analitzar en la primera part de l'estudi, la plataforma està constituïda per diferents comissions especialitzades de treball. Existeix tota una sèrie de comissions permanents que porten a terme entre d'altres activitats:

- el seguiment i control dels recursos econòmics;
- el recolzament logístic: realització de pancartes, confecció de samarretes i altres productes per la difusió i captació de fons, etc.;
- l'estudi de les accions jurídiques per l'aturament del PHN;
- l'elaboració d'informes de caire científic;
- la redacció i publicació de la revista "Lo Riu";
- el seguiment de la premsa i mitjans de comunicació.

Aquesta divisió del treball en comissions s'ha anat mantenint al llarg de tot aquest període de funcionament de la plataforma, tot i que com hem vist en diverses àrees s'ha anat professionalitzant, alhora se n'han creat de noves amb caràcter temporal fruit del creixement de la plataforma i de l'assoliment de determinades fites. En aquest sentit, una de les darreres controvèrsies amb les que s'ha trobat la PDE ha estat la seva possible constitució en fundació o alguna altra forma d'organització jurídica. La falta de consens entre els membres de la plataforma ha fet necessària la creació d'una comissió encarregada de la reflexió i l'estudi de les diferents possibilitats existents. Posteriorment, aquesta comissió haurà d'exposar públicament a la resta de membres les avantatges i inconvenients d'aquestes opcions per poder prendre una decisió de manera assembleària.

Les diferents etapes per les que ha passat el moviment social han anat acompanyades del treball específic de cada una de les comissions. No obstant aquella comissió que necessàriament té un caràcter més estable és la comissió econòmica, encarregada de fer el seguiment dels recursos dels que disposa la plataforma. Tot i així, cada una de les comissions ha pres protagonisme en funció de l'objectiu immediat que ha tingut la plataforma. En una primera etapa del moviment, en què l'objectiu principal era la difusió i la captació de simpatitzants a través de la legitimació científica, les comissions que van tenir un pes més important van ser les de caràcter logístic i científic. Una vegada aconseguida aquesta fita de mobilització i legitimació, ha estat la comissió de

caràcter jurídic la que ha pres el relleu en el moment que la plataforma ha prioritzat l'acció jurídica a Europa com a mitjà per obstaculitzar i oposar-se fermament a la decisió governamental.

Tanmateix, cal fer esment a la divisió sexual del treball dins de la plataforma. Recordem que la presència de la dona a la plataforma és força elevada encara que la seva tasca està més vinculada als aspectes de caire logístic. Al contrari, les comissions dedicades als aspectes jurídics i científics estan formades majoritàriament per homes. Encara que l'anàlisi de la seva evolució no ha estat objecte del present estudi, tot apunta que la tendència continua sent la mateixa des de la seva creació³.

"En pràcticament tots els camps de la plataforma hi ha una important presència de la dona. En els camps de l'economia, la logística de les mobilitzacions amb el tema dels autobusos, la revista, les pancartes, la venta, tema Europa... Però per un altre costat si tu veus la cara pública de la plataforma és tota masculina"
Representant de la plataforma de Tortosa.

Finalment, en el tercer nivell, hi trobem a les *plataformes locals* que s'encarreguen de la difusió i actuació municipal. El grau de descentralització del moviment és força elevat ja que hores d'ara hi han constituïdes disset plataformes arreu de les quatre comarques de les Terres de l'Ebre. Aquestes unitats territorials tenen un paper fonamental en l'evolució i desenvolupament del moviment ja que cadascuna d'elles tenen identitat pròpia i marquen diferents tendències d'evolució del moviment.

Una primera aproximació a les plataformes locals ens assenyala que l'estructura interna d'aquestes és, en la majoria dels aspectes, una fidel reproducció del funcionament de la plataforma intercomarcal. Tanmateix, com podem veure a través de la taula 1, la composició social de les plataformes és variada i proporciona identitat pròpia a totes elles.

A grans trets, podem assenyalar que el número de participants a les plataformes locals està directament relacionada amb la seva situació geogràfica respecte al riu Ebre. Així, les plataformes constituïdes estan situades a les comarques del Montsià i el Baix Ebre, amb l'excepció de Miravet que representa a la Ribera d'Ebre. Per tant, són les plataformes més properes al riu les que apleguen un major nombre de participants, en aquest cas Tortosa, Xerta, Amposta o Miravet. Cal diferenciar els casos de Tortosa i Amposta, capitals del Montsià i el Baix Ebre respectivament, i que recullen alhora una població superior a la mitja de la resta de municipis de les Terres de l'Ebre.

³PONT, J.; HERRERA, E.; MAXÉ, V.; MENA, E. (2002) *La lluita per l'Ebre. El moviment social contra el Pla Hidrològic Nacional*. Editorial Mediterrània. Pàg. 86.

MAPA 1. Plataformes locals integrades a la Plataforma en Defensa de l'Ebre.
Mapa de les Terres de l'Ebre

Font: Elaboració pròpia

L'evolució en el número d'assistents de les plataformes és en general estable ja que tal i com assenyala la taula 1 el nombre de participants no ha variat pràcticament des de la seva creació, excepte les plataformes d'Amposta i Jesús que són aquelles que han experimentat un augment en el número de participants. En el cas d'aquestes plataformes tot apunta a que aquest increment respon a la seva postura envers la transformació de la PDE una vegada aturat el PHN. Aquestes plataformes aboguen per la institucionalització de la plataforma i la continuació de la tasca de defensa del territori aspectes que ha fet mobilitzar a un major nombre de persones.

La composició social per sexe i edats és força homogènia entre les plataformes locals i, representa la tendència general de la intercomarcal. La presència de la dona en les plataformes locals és aproximadament d'un 40% respecte a la dels homes encara que plataformes com les de Tortosa o Xerta apleguen a un percentatge de dones superior al

dels homes. Altres plataformes com les d'Aldover o Poble Nou registren un número d'homes i dones similar.

Respecte a la distribució per edats, les franjes d'edat més representades en la majoria de les plataformes són la d'entre 30 i 44 anys, i la d'entre 45 i 59 anys. La presència de joves i gent gran és variable en funció de la plataforma local a la que ens referim. Així, les plataformes que recullen un major nombre de participants joves són les de Jesús, Aldover i l'Ampolla. Tot i així, cal recordar que molts joves que hi participen activament al moviment contra el PHN ho fan específicament a través dels *Jóvens en Defensa de l'Ebre* i per tant, la seva presència a les plataformes locals i intercomarcal és reduïda.

Si centrem el nostre anàlisi en l'estructura organitzativa de les plataformes locals, l'element que principalment la caracteritza és el seu procés de presa de decisions. Com podem observar a la taula 2, la majoria de les plataformes opten per la discussió i el consens alhora de prendre decisions, a excepció d'aquelles plataformes que tenen un major nombre de participants i per tant es veuen obligades a recórrer al sistema de votació a mà alçada. Aquesta característica del moviment no s'ha vist pràcticament alterada amb l'evolució de la plataforma ja que han fet d'aquest tret una de les seves senyals d'identitat. La falta de consens amb la que va ser aprovat el PHN ha fet que el moviment valori per sobre d'altres aspectes el procés de presa de decisions de forma assembleària. Així doncs, l'ordre del dia ve marcat per les intervencions dels representants de les plataformes que van assistir a l'anterior plataforma intercomarcal. Aquests representants en general varien en funció de la disponibilitat de cada un dels participants i per tant, hi pot assistir qualsevol membre o s'estableix un sistema de rotació per a què tots els components de la plataforma local puguin assistir si així ho desitgen a les reunions de la intercomarcal. Així, la funció principal d'aquests representants és la de presentar l'ordre del dia que sol venir marcat per l'ordre del dia proposat a l'anterior reunió de la intercomarcal. A partir d'aquí el seu paper és de fer de catalitzadors de les diferents opinions expressades a les reunions de la plataforma local.

Com observem a la taula 2, el grau de consens de les plataformes locals és força elevat ja que la majoria dels seus components tenen una mateixa opinió respecte els temes tractats. Tanmateix, destaquen les plataformes de l'Ampolla i l'Aldea que reconeixen tenir diferents grups d'opinió i, per tant, com veurem exemplificat amb el cas de l'Ampolla, el procés de presa de decisions és molt més complexe i requereix de majors esforços per assolir el consens.

Una vegada presentat el panorama general de l'estructura interna de les plataformes locals, l'estudi en profunditat de les plataformes de Tortosa i l'Ampolla ens ajudaran a establir l'evolució de l'estructura interna d'aquestes i en conseqüència de la part més representativa del moviment.

En primer lloc, la plataforma de Tortosa és aquella que respon a un model més organitzat dins de les plataformes locals degut a l'elevat número de participants, com hem assenyalat abans, afavorit per la seva capitalitat. Alhora, alguns dels portaveus més importants del moviment formen part d'aquesta plataforma i això provoca que en ocasions les reunions de la plataforma de Tortosa tinguin un caràcter preliminar del que pot ser la reunió intercomarcal. És per això que, encara que a l'inici de les reunions

de la plataforma s'informi de la reunió de l'intercomarcal, es discuteixen especialment aspectes que posteriorment seran proposats i debatuts a la reunió de la intercomarcal.

Paral·lelament un altre dels elements que caracteritzen a la plataforma de Tortosa és el fet que, en ser un municipi de majoria socialista al consistori, la seva tasca no es veu obstaculitzada sistemàticament per les decisions del govern municipal. Al contrari, l'acció de la plataforma compta amb el suport de l'ajuntament en determinats aspectes logístics. Tanmateix aquesta col·laboració implícita fa que la plataforma sigui contrària a la seva utilització política, coneixedors del seu poder d'influència en les que han estat les eleccions municipals i les properes eleccions autonòmiques.

"La plataforma no és la infanteria de ningú (en referència a la pretesa instrumentalització per part del Front Institucional⁴)". Reunió de la plataforma local de Tortosa el 9 de desembre de 2002.

D'aquesta manera, podem dir que la plataforma de Tortosa té un caràcter resolutori superior a la resta de plataformes locals i, per tant, té un paper central en l'elaboració de l'estratègia del moviment social. Aquest fet ha provocat un cert malestar entre alguns sectors del moviment si bé el resultat de les eleccions municipals ha afavorit aquest centralisme de la plataforma tortosina.

"Es veu clarament que el motor de la plataforma de les Terres de l'Ebre prové de Tortosa i els demés d'alguna manera s'afegeixen. Això ha portat moltes crítiques. De totes maneres, aquestes crítiques curiosament han estat acallades després de les eleccions, perquè allí on s'esperava que la plataforma tindria una resposta a les urnes no l'ha tingut, i en canvi a Tortosa sí". Coordinador de les plataformes d'arreu de Catalunya.

La plataforma de l'Ampolla, al contrari, té un caràcter més descentralitzat enfront a la de Tortosa. Per una banda, el número de participants és inferior a la mitjana de la resta de plataformes. Per l'altra, existeixen diferents grups d'opinió que fan que es donin divergències respecte a l'estratègia a seguir per l'assoliment de l'objectiu marcat. Tot i així, la plataforma té un caràcter més aviat informatiu que resoltiu ja que, en general, les reunions es centren en el debat de les decisions preses a la intercomarcal. A diferència de la plataforma de Tortosa, la principal funció d'aquesta és la de fer difusió al municipi sobre les accions del moviment. Aquesta tasca és sumament important si tenim en compte que la seva acció es veu fortament obstaculitzada pel govern municipal que hores d'ara està en mans de CiU i, alhora, delegat de la Generalitat a les Terres de l'Ebre. En aquest sentit en diverses reunions de la plataforma local s'han manifestat les dificultats amb les que la plataforma s'ha trobat a l'hora de realitzar al municipi accions de difusió del moviment o, fins i tot, durant la seva creació en sol·licitar el centre cívic com a seu per les seves reunions.

Així doncs, veiem com podem establir diferents nivells d'actuació de cadascuna de les plataformes locals. Si bé aquest punt no ha estat l'objecte d'estudi de la present recerca, tot indica que ens trobem amb dos línies d'actuació diferenciada.

⁴ L'anomenat Front Institucional està compostat per diferents alcaldes socialistes de les Terres de l'Ebre, i encapçalat principalment per l'alcalde de Tortosa, que volen fer pressió a les institucions europees amb capacitat de decisió en matèria hidràulica.

Per una banda ens trobem amb un petit nucli de plataformes (Tortosa i Amposta) que d'una forma més directe elaboren l'estratègia del moviment social i creen línies d'opinió respecte a la seva evolució futura. Com veurem més endavant, la plataforma de Tortosa representa el sector que considera que el moviment s'ha de disoldre una vegada s'hagi aturat el PHN. Al contrari, la plataforma d'Amposta agrupa els territoris que discerneixen d'aquesta posició i creuen que l'acció del moviment ha de radicalitzar-se i constituir-se com un grup de pressió que defensi tots i cadascuns dels problemes del territori.

Per altra banda, en un segon nivell d'actuació situariem a tota una sèrie de plataformes locals que tenen com objectiu recolzar les decisions preses per la intercomarcal i crear un front comú que sigui capaç de mobilitzar a la ciutadania dels diferents municipis.

TAULA 1. COMPOSICIÓ SOCIAL DE LES PLATAFORMES LOCALS⁷

<i>Plataforma</i>	<i>Nº assistents</i>	<i>Homes</i>	<i>Dones</i>	<i>15-18 anys</i>	<i>19-29 anys</i>	<i>30-44 anys</i>	<i>45-59 anys</i>	<i>+60 anys</i>	<i>Evolució nº assistents</i>
Aldover⁵	11-15	6	6	3	6	0	3	0	Estable
Amposta	16-20	9	4	0	0	7	7	1	Increment
Camarles	05-10	4	3	0	2	2	3	0	Estable
Jesús	21-30	18	12	2	10	10	6	1	Increment
L'Aldea	11-15	10	5	0	5	5	5	0	Estable
L'Ampolla	11-15	8	6	1	5	1	8	0	Estable
Miravet	16-20	13	5	0	4	10	2	2	Estable
Poble Nou	05-10	4	4	0	2	1	3	2	Estable
Tortosa⁶	40-60	--	--	--	--	--	--	--	Estable
Xerta	16-20	8	12	0	0	9	9	1	Estable

Font: Elaboració pròpia

⁵ La plataforma d'Aldover no es reuneix des de mitjans de l'any 2001.

⁶ El número d'assistents a la plataforma de Tortosa és irregular i fa difícil la seva quantificació. En termes absoluts, es registra un número superior de dones que d'homes i repartits principalment entre la franja d'edat de 30 a 59 anys.

⁷ Les plataformes locals que apareixen a la taula 1 i 2 són aquelles que van contestar al qüestionari proposat per l'equip de recerca.

TAULA 2. ORGANITZACIÓ INTERNA DE LES PLATAFORMES LOCALS

Plataforma	Data creació	Regularitat reunions	Lloc reunió	Vinculació de membres	Org. ordre del dia	Preses decisions	Temes tractats	Grau d'acord entre membres	Nº assistents intercomarc	Representant intercomarc	Actes organitzats
Aldover	Maig 2001	Setmanal	Ajuntament	Qualsevol	Assistents intercomarc	Discussió	PHN	Tots tenen mateixa opinió	2-3	-Portaveus -Qualsevol	Actes populars
Amposta	Setembre 2000	Setmanal	Local CCOO	Mobilitzacions	Assistents intercomarcals	Discussió	PHN	Tots tenen mateixa opinió	3	Rotació	-Manifestacions -Actes populars -Xerrades
Camarles	Octubre 2000	Setmanal	Casal poble/llar particular	Mobilitzacions	Assistents intercomarc	Discussió	-PHN -Temes territorials	La majoria tenen mateixa opinió	2	-Portaveu -Qualsevol	Xerrades
Jesús	1r. trimestre 2002	Setmanal	Casal poble	-Amics -Mobilitzacions	Assistents intercomarc	-Mà alçada -Discussió	PHN	La majoria tenen mateixa opinió	2-4	-Qualsevol -Rotació membres	-Actes populars -Xerrades, debats
L'Aldea	Octubre 2000	Mensual	Ajuntament	Amics	Assistents intercomarc	Discussió	-PHN -Futur llocs treball	La meitat tenen opinió diferent	6	Qualsevol	-Actes populars -Xerrades, debats
L'Ampolla	Octubre 2000	Setmanal	Centre cívic	-Amics -Familiars -Mobilitzacions	-Assistents intercomarc -Altres membres	Discussió	PHN	Diferents grups opinió	5	Rotació	-Manifestacions -Actes populars -Xerrades
Miravet	Desembre 2000	Quinzenal	Casal de jubilats	Assemblees	Una o varies persones	Discussió	-PHN -Altres problemes relacionats amb territori	La majoria tenen mateixa opinió	2	Qualsevol	-Manifestacions -Actes populars -Xerrades -Reunions amb politics
Poble Nou	Març 2001	Setmanal	Bar propietat comunitat regants	-Familiars -Veïns -Mobilitzacions	Assistents intercomarc	Ma alçada	PHN	La majoria tenen mateixa opinió	2	Qualsevol	Actes populars
Tortosa	Setembre 2000	Setmanal	AAVV Ferreries	-Mobilitzacions -Assemblees	Assistents intercomarc	-Mà alçada -Assentiment	PHN	La majoria tenen mateixa opinió	8-10	Qualsevol	-Manifestacions -Actes populars -Xerrades
Xerta	Octubre 2000	Setmanal	Ajuntament	-Amics -Familiars -Veïns -Mobilitzacions	Assistents intercomarc	Discussió	PHN	La majoria tenen mateixa opinió	4	Qualsevol	-Manifestacions -Actes populars -Xerrades, debats

Font: Elaboració pròpia

Paral·lelament, a les unitats organitzatives que integren la PDE, s'han configurat un conjunt de plataformes de recolzament al moviment contra el PHN arreu de Catalunya. Aquestes plataformes estan vinculades principalment als problemes mediambientals dels seus territoris i sovint aglutina a persones originàries de les Terres de l'Ebre. Tanmateix aquesta perspectiva local trascendeix a un plantejament més global que vehicula la defensa de l'Ebre i la seva oposició al PHN. Algunes de les plataformes constituïdes fins el moment són les d'Osona-Ripollès, Girona, Vallès Oriental, Vallès Occidental, Anoia, Penedès, Bages i Barcelona.

La vinculació d'aquestes plataformes amb la PDE es dona a través de la seva participació a les assemblees generals, la Xarxa per la Nova Cultura de l'Aigua – organització a la que pertany tant la PDE com les plataformes d'arreu de Catalunya – i el recolzament en l'organització de diferents actes i mobilitzacions en contra del PHN. Alhora, aquestes es reuneixen periòdicament en les anomenades *assemblees nacionals* en les que es fa un revisió de l'estat de la qüestió i es reflexiona sobre el futur del moviment.

Aquestes plataformes “interestatals” tenen diferents grau d'activisme. Per un costat podem situar a aquelles plataformes que han assumit un paper de caire més informatiu i s'encarreguen de difondre la problemàtica de l'aigua al nostre país, i més concretament a les Terres de l'Ebre. Per altra banda, estan totes aquelles plataformes que tenen una línia d'actuació més propera a la PDE i col·laboren directament en l'organització d'actes de protesta i rebuig contra el PHN.

Tanmateix, aquestes plataformes troben a faltar un enfoc més global del moviment respecte als problemes de caràcter territorial i per tant admeten que la seva actuació ha acabat sent assumida per la PDE com un recolzament més a la seva causa arreu del territori català.

“Tots sabem que el problema del transvasament de l'Ebre s'inicia a les Terres de l'Ebre però va més enllà. Llavors el que plantegen les plataformes de fora del territori és com defensar el territori... des de fora. (...) És a dir, com ells poden col·laborar amb la defensa del territori, d'un territori petit, sortint una mica dels problemes locals”. Representant de les plataformes d'arreu de Catalunya.

1.3 Integració

Un altre dels elements que configuren l'anàlisi de l'evolució de l'estructura interna dels moviments socials és el grau d'integració de les diferents tendències i sensibilitats polítiques que es desenvolupen. Els procediments establerts de presa de decisions i el tipus de mecanismes per donar cabuda a aquestes diferents sensibilitats juntament amb l'articulació que exerceixen els líders davant d'aquestes diferents tendències, són els indicadors més útils per detectar-ho.

Un dels valors més promoguts per la PDE és la introducció de la democràcia participativa en el procés de presa de decisions. El seu caràcter assembleari i el consens en la presa de decisions són els elements que s'han mantingut a les diferents unitats orgàniques de la plataforma al llarg de la seva trajectòria.

"En la Plataforma hi ha gent de totes les ideologies polítiques, des de les més conservadores a les més esquerranes, des de votants del PP i de CIU, passant per electors/es i militants de les diverses formacions d'esquerra, fins a abstencionistes per apoliticisme o per principis –que també n'hi ha-. (...) Esta diversitat reflecteix molt bé la diversitat de la gran quantitat d'ebrencs i ebrenques (i cada vegada més gent de fora d'aquí) que participen d'una o altra manera en est moviment nostre" Editorial de la revista nº 8 de Lo Riu.

Tot i això, l'augment de l'estructuració interna de la plataforma i l'establiment d'una estratègia política determinada ha fet que cada vegada sigui més complexe operacionalitzar un sistema eficaç de participació que permeti representar les diferents sensibilitats integrades al moviment social.

Com ja s'ha vist, un dels trets més característics de la PDE és el seu funcionament assembleari. Ara bé, qualsevol organització ha de tenir com a mínim alguns òrgans de coordinació. En referència a això al principi d'aquest capítol s'ha esmentat l'augment de l'estructuració interna dins la PDE. Aquest fet ha comportat alhora un augment de la formalització de les posicions i de les tasques dins l'estructura organitzativa de la plataforma, i alhora ha causat una major divisió del treball i especialització funcional de certes persones (*professionalització*), entre d'altres aspectes. Tot això dificulta que la presa de decisions es faci únicament mitjançant l'assemblea de tots els membres.

"És molt difícil i pràcticament impossible regular la participació de tots el membres perquè tothom reconeix aquesta persona com a líder de la plataforma"
Representant d'una plataforma local.

D'altra banda es pot afirmar que a la plataforma hi ha un lideratge clar d'alguns membres. Es tracta de persones que pel seu bagatge professional o personal s'han ocupat de la coordinació i organització de la plataforma, al llarg de la vida d'aquest moviment. Podem dir que aquestes persones tenen un tipus de *lideratge funcional*. Així doncs, una mesura del lideratge seria el grau responsabilitat que es té pel fet de desenvolupar unes tasques que són més importants o que són clau dins el moviment; per exemple, ésser un portaveu o encarregar-se d'una comissió de treball. A més cal afegir que també hi ha un indubtable *lideratge carismàtic*, en diversos membres.

Tot i ser un moviment assembleari, els líders i els representants de les plataformes locals, així com els integrants de les diferents comissions, tenen una certa influència en les decisions que pren el conjunt dels membres de la PDE. És previsible que l'opinió d'aquests sigui més tinguda en compte pels demés membres, ja sigui degut al seu rol de lideratge o també per la seva major disponibilitat d'informació sobre el propi moviment i sobre l'entorn, degut la posició que ocupen dins aquest.

A més, cal comentar que es detecta un cert lideratge de la plataforma de Tortosa vers les demés. Com ja s'ha comentat alguns dels portaveus més importants estan dins d'aquesta plataforma. Això es pot atribuir sobretot a la seva major entitat i un major nombre de membres però també a la capitalitat que Tortosa té respecte a les terres de l'Ebre.

Aquesta centralitat de la Plataforma de Tortosa i dels seus líders també ha provocat tensions amb les plataformes més petites.

Per acabar, comentar que en general la PDE, com a moviment social organitzat, ha sabut evitat la temptació de presentar-se a les eleccions sota les sigles d'un partit polític o una coalició electoral. En el cas que alguna persona integrant de la Plataforma s'hagi presentat a les llistes electorals ho ha fet a títol individual i si tenia alguna representació o càrrec al moviment, l'ha deixat de tenir, ja que el moviment des dels seus inicis sempre ha deixat clar que no es vol identificar amb cap opció política.

2. EVOLUCIÓ DE L'ESTRUCTURA EXTERNA

2.1 La relació amb les bases del moviment

Per a què un moviment estigui viu ha de tenir una mobilització constant, doncs en el moment en que falla aquesta acció, el moviment deixa de ser-ho i es transforma o desapareix. Els participants del moviment han de tenir una constant connexió i sinèrgia amb les elits que es conformen en un moviment. Els elements centrals són les mobilitzacions i les assemblees (locals, intercomarcals, regionals). En aquest punt ens centrarem en l'anàlisi de la relació entre els membres integrants i actius dins de la PDE, les diferents plataformes locals, i els ciutadans que només participen esporàdicament en el moviment o en les accions que es proposen.

L'any 2001 la Marxa Blava a Brussel·les constitueix una important mobilització ciutadana a les Terres de l'Ebre i a Brussel·les. El 9 de setembre més de 15.000 persones es manifesten a Brussel·les sota el lema: "Per una nova cultura de l'aigua". Aquesta acció serà el preludi de la gran manifestació que tindrà lloc mesos més tard a Barcelona.

La IV Assemblea (Tortosa) marca, com ja s'ha esmentat, que el moviment s'obri cap a Europa en les accions de lobby, però també la necessitat de continuar mobilitzant a la població. A la revista del moviment, Lo Riu, (núm. 6 setembre 2001) apareix en forma de titular: "La Plataforma és viva". En el mateix número s'exposen les últimes accions i mobilitzacions del moviment: 11 de setembre de Brussel·les a l'Ampolla; 15 de setembre, Aniversari de la Plataforma; 16 de setembre, Volta motorista per les Terres de l'Ebre; 3 d'octubre, Visita al bisbe.

Les reunions intercomarcals serveixen per notificar i explicar als representants de les plataformes locals assistents les accions previstes en el futur. La preparació s'anuncia en l'òrgan del moviment, Lo Riu (núm. 6. Setembre 2001). Acords assemblea intercomarcal:

- Grup de treball per a preparar la IV Assemblea general, prevista per al 17 de novembre a l'auditori Felip Pedrell de Tortosa.
- Grup de treball que estudiï la gestió directa a Brussel·les.
- Grup de treball per a fer un seguiment del ministransvasament.
- Grup de treball que prepari la presentació de noves queixes a la Comunitat Europea.

- Grup de treball per a proposar una sessió prèvia al pròxim Congrés Ibèric que "Per una Nova Cultura de l'Aigua" es celebrarà a Sevilla a la primavera del 2001".

En Lo Riu (núm. 7) s'anuncia la visita els dies 10 i 11 de novembre a les Terres de l'Ebre del President de la generalitat Sr. J.Pujol, i es crida a "protestar contra la visita del president Pujol". En el mateix número s'informa també dels propers actes i accions programades: Concentració a Xerta; Acte informatiu a Jesús; Diada antitransvasament.

Per altra banda també va organitzar-se l'anomenada "Marxa Blava a Andalusia". L'organització és a càrrec de la Red Andaluza de Nueva Cultura del Agua amb el lema "Rio Grande, Rio Genal, Ni presa ni Tránsito". La marxa va començar a Benalauria el 5 de desembre i va acabar a Màlaga el 9 de desembre.

Durant tot aquest temps han tingut lloc innumerables conferències i xerrades per a tot els indrets de Catalunya. Un exemple és el 30 de novembre quant quatre membres de la Plataforma van participar en una xerrada/debat a Manlleu, convidats pel Grup de Defensa del Ter. A la xerrada hi assisteixen unes 60 persones.

El 2 desembre del 2001 més de 800 persones es concentraren davant la torre d'equilibri instal·lada a l'Hospitalet de l'Infant, per a denunciar el conveni signat entre la Generalitat de Catalunya i les Comunitats de Regants que, incomplint la llei del minitransvasament, prepara la canonada per efectuar el minitransvasament a Barcelona.

El 18 febrer del 2002 té lloc a Deltebre una manifestació a la que hi participaren unes 25.000 persones —entre 20.000 i 25.000 segons la policia local i 35.000 segons els organitzadors—. La jornada va obrir una nova etapa de mobilitzacions contra el PHN amb un doble objectiu: recolzar la lluita política i jurídica de la Plataforma a Europa i rebutjar les inversions vinculades al transvasament.

Uns dies més tard (22 febrer), els alumnes de la majoria d'instituts de secundària de les comarques de l'Ebre van realitzar una vaga contra el transvasament de l'Ebre, mentre que a Tortosa uns 2.000 estudiants van participar en una marxa. També els universitaris de les Terres de l'Ebre a Barcelona i Tarragona van organitzar actes de protesta en aquestes ciutats. Entre les reivindicacions: "un futur digne a les nostres terres per a les generacions futures" (Lo Riu, núm. 10).

Durant aquest període també es va estrenar a l'Auditori Felip Pedrell de Tortosa el documental "Aigua, la font de la vida" obra del guionista ampoller Mario Pons. Unes 600 persones van assistir. Segons el seu autor "Aigua..." va d'allò local a allò universal, de la mentida cap a la veritat, de la insostenibilitat hidrològica cap a la Nova Cultura de l'Aigua".

A mitjans del 2002 la Plataforma dona un nou impuls al moviment, al constatar la necessitat de que els missatges polítics que es donen sobrepassin el sentit localista i que poden ser interpretats en un sentit inclús egoista, com per exemple amb el lema: "l'Ebre és nostre". En aquest sentit la Plataforma llença novament una ofensiva en la que sobreposa la necessitat de tornar a oferir i confeccionar un missatge racional i rigorós contra el PHN. El mes d'abril (2002) l'editorial de Lo Riu (núm. 11) publica:

“A la Plataforma sempre hem tingut el pensament que en la nostra lluita els sentiments no són suficients per a aturar el PHN i que cal enfortir-los, no solament amb la mobilització, sinó també amb l'argumentació rigorosa. Gràcies a això, hem passat dels primers moments en què a les manifestacions se sentia el crit “l'Ebre és nostre”, que donaven al nostre moviment un aspecte egoista i localista, a les impressionants manifestacions en què la gent de tota Catalunya ens feia costat”.

La V Assemblea marca el context de les accions del 2002. Les accions ciutadanes es multipliquen de formes diverses:

“Encadenada a la delegació del govern. La PDE va protagonitzar durant 3 dies una encadenada davant la Delegació del Govern en senyal de protesta a la visita “turística” que els representants del CPIDE van efectuar a Brussel·les amb la pretesa intenció de mostrar les “bondats” del CPIDE a la CE”. (Lo Riu 12)

Amb l'ampliació del minitransvasament s'inicia una campanya a Barcelona (5 agost 2002) per la recollida de firmes: “perquè si parem això, estem convençuts que ho pararem tot”, segons un representant de la PDE.

En Lo Riu de desembre de 2002, (núm 16) apareix per primera vegada la necessitat d'ampliar les reivindicacions estrictament contra el PHN i ampliar-les cap una cultura democràtica. En el document “Una nova cultura democràtica”, es pot llegir:

“La vitalitat de la Plataforma es va incrementar a mida que les dones i homes que la integren van transformar l'objectiu defensiu contra el Pla Hidrològic nacional i a favor de l'Ebre i del seu Delta, en una proposta positiva oberta a horitzons més amplis, per una nova cultura de l'aigua. I la seva potència s'ha consolidat a partir de les constants actuacions reivindicatives amb les quals ha donat resposta a unes decisions polítiques que, emparant-se en la legalitat, pretenien imposar decisions que atempten contra l'equitat social, l'equilibri territorial i el respecte al medi ambient”. Amparo Moreno Sardà

Durant la VI assemblea es reparteix entre els assistents el document:

“Temes principals i síntesi de les intervencions. Situació actual:

- El moviment social en contra del transvasament està demostrant des de fa dos anys i mig la seva fortalesa. La nostra lluita ha estat cívica, exemplar i eficaç.
- La mobilització popular ha estat clau en aquests dos anys i mig. Hem desbaratat amb èxit el “paseo militar” del PP, que ara l'han de reconvertir en manifestacions subvencionades.
- Se'ns mira amb simpatia des de molts llocs de Catalunya i Espanya. Hem d'estar orgullosos de la feina feta.
- La lluita en defensa de l'Ebre ha estat la primera de les grans mobilitzacions dels darrers temps: Nunca Mais, contra la guerra...

- La comunitat científica ens dona la raó i recolza la nostra lluita. El futur està en la Nova Cultura de l'Aigua.
- Junts hem recorregut molt camí. No hem d'afluixar. Ens queden moltes etapes per guanyar".

Tanmateix, després de la VI assemblea, el moviment es troba en una fase de replantejament, no en els objectius, sinó pel que fa a la clarificació interna en dos aspectes fonamentals. Per una banda, per l'intent de superar les desavinences que s'han desenvolupat entre els diferents sectors de la Plataforma i les corresponents estratègies. Aquestes s'han polaritzat entorn als interlocutors europeus. Així un sector ha profunditzat els contactes i s'ha vinculat amb el grup Verd Europeu, mentre que un altre sector, més "unitari" ha primat el contacte amb totes les forces progressistes del Parlament Europeu com són el Grup Socialista Europeu, el grup de Izquierda Unida i també els Verds Europeus.

Per altra banda, pel propi paper de les élites components de la Plataforma a l'hora de prendre les decisions. Aquesta es troba en un qüestionament del paper de les élites i del lideratge del moviment que ha tingut fins ara especialment pel que fa amb les relacions amb Europa. Diferents grups locals han manifestat aquesta situació.

A mitjans del 2003 el govern anuncia les licitacions de les primeres obres del transvasament, en un moment en que algunes pulsions internes del moviment es fan paleses, com és la representativitat dels participants a les reunions intercomarcals. Un representant de una Plataforma manifesta:

"Una cosa és el moviment social, la gent del carrer està amb les mateixes ganes de lluitar que el primer dia (...) hi ha una sèrie de persones que no vénen a les intercomarcals -cosa que no sabem però ens ho pensem- però que també participen d'aquestes idees".

2.2 Relació amb els agents polítics aliats

Com agents polítics aliats s'entén en aquest context, principalment els partits que s'han oposat al PHN i al minitransvasament: el Partit dels Socialistes de Catalunya (PSC), Iniciativa per Catalunya-Els Verds (IC-Verds), Esquerra Republicana de Catalunya (ERC). Evidentment existeixen altres partits polítics aliats al moviment, tanmateix es tracta de partits amb poca representativitat i incidència a les Terres de l'Ebre com és el cas d'EUA.

També els sindicats obrers de CC.OO i UGT i d'altres minoritaris poden ser inclosos en aquest apartat. En el cas de CC.OO i UGT, les seus d'aquests sindicats han estat el lloc de trobada de coordinació de les Plataformes de Barcelona. També les delegacions d'aquests sindicats a les Terres de l'Ebre han contribuït materialment en el moviment, com per exemple UGT amb la inserció de publicitat en les pàgines de l'òrgan Lo Riu.

Amb ocasió de la creació del CPIDE (4 desembre 2001) com a instrument dels partits transvasistes, Lo Riu (núm. 8), manifesta la necessitat de mantenir la Plataforma independent dels partits polítics. En l'editorial:

“Això només és possible perquè els nostres objectius són els de l’abassegadora majoria de la gent d’estes Terres i perquè fins ara hem sabut mantenir-nos independents de totes les forces polítiques, fins i tot, i especialment, de les que ens donen suport. De vegades, estes darreres han intentat –mai a través dels seus membres que formen part de la Plataforma, que sempre han estat respectuosos– portar la nostra aigua al seu molí”.

Des de l’inici de la PDE els partits polítics han estat presents i actius dins de la Plataforma. Un representant d’una plataforma local ho manifestava afirmativament:

“Sí. Dins de la plataforma ERC i IC han estat totalment... Ho puc demostrar perquè després de les municipals la mateixa gent ho ha vist. Els has vist col·locats en llistes municipals, dins de la candidatura i has reconegut a les persones que tu has estat cansat de veure a les intercomarcals. Qui controla majoritàriament és ERC i potser IC però aquests ja no tant dins del moviment. IC (...). Dins de la plataforma hi ha un rebuig per part de la gent a ERC i IC”.

El mes de juny del 2003 s’impulsa un document de tots els partits antitransvasistes, que es reproduïx a continuació:

“Compromís dels partits polítics per l’Ebre:

- 1) Divulgació, defensa i implantació dels principis de la “Nova Cultura de l’Aigua”
- 2) Rebutjar i demanar la paralització dels següents projectes de Transvasament del riu Ebre, contemplats a la llei 10/2001 del PHN:
 - Transvasament cap al Sud de 860 hm³ Art. 13
 - Transvasament cap al Nord de 190 hm³. Art. 13
- 3) Demanar la retirada del Projecte de Connexió de les xarxes CATATLL (DOGC 5/08/02) perquè representa l’inici del Transvasament de l’Ebre i perquè Catalunya no precisa de més concessions d’aigua d’altres conques.
- 4) Presentació dels recursos i accions jurídiques adients, en el moment de la publicació del projecte definitiu de Transvasament de l’Ebre, en qualsevol dels seus ramals.
- 5) Dissoldre l’actual CPIDE i redactar un “Pla Estratègic de Conservació del Delta de l’Ebre” desvinculat del Transvasament.
- 6) Proposar la derogació de l’actual PHN i l’elaboració d’un altre d’acord amb els punts anteriors.
- 7) Compromís de no fer pacte de govern amb cap partit que doni suport al Transvasament de l’Ebre i al projecte de Connexió de Xarxes abans esmentat”.

2.2.1 Conflicte d'interesos dins del socialisme espanyol (PSOE)

Cal indicar, que el PSOE mereix una menció apart doncs és vist amb certa desconfiança, degut al posicionament ambigu enfront al PHN. Per aquest motiu, apareixen cites i referències sobre el PSOE en l'apartat "agents polítics aliats", i no en l'apartat "relació amb les autoritats", en no tenir aquest partit cap responsabilitat de govern actual a nivell autonòmic ni tampoc al govern central.

Un exemple és la votació al Parlament Europeu on el grup socialista va votar a favor del PHN. Lo Riu (núm.10) manifesta una clara desconfiança enfront al PSOE: "Carta de la Plataforma a J.L Rodríguez Zapatero. (...) La nostra actitud davant el seu partit, a partir d'ara i fins que es mostri amb fets dignes de recuperar la nostra confiança, serà la d'escrutar minuciosament totes les seves propostes per veure quina és realment el seu grau de sinceritat".

En el Parlament Europeu el paper del PSOE ha estat contradictori. El març del 2002 durant la votació el PSOE s'abstenia o votava a favor. La *Revista d'Amposta* informava:

"Manolo Tomàs, portaveu de l'entitat antitransvasista va valorar com a positiva l'esmena aprovada, tot i que no va deixar de criticar l'actitud del PSOE, sense deixar de lloar l'actitud dels eurodiputats socialistes catalans (...) Pedro Arrojo que també va participar en la roda de premsa va valorar positivament la votació al Parlament Europeu, tot i no amagar la seva frustració per la incoherència del partit socialista. Per a Arrojo, aquest fet suposarà un debat intern dintre el partit socialista del qual el major beneficiari en serà el moviment antitransvasista".

El mes de juliol del 2003 es publica la "Memoria del proyecto de las transferencias autorizadas por el artículo 13 de la Ley 10/2001 de 5 de julio (PHN) y su estudio de impacto ambiental" presentat pel Ministerio de Medio Ambiente. Inmediatament la PDE engega una campanya per recollir el màxim de signatures en forma de al·legacions. El PSC recomana als seus afiliats i simpatitzants la signatura massiva de l'esmentat document: "Signa ara mateix les al·legacions que la Plataforma en defensa de l'Ebre (PDE) presentarà contra la transferència d'aigua de l'Ebre".

2.3 Relació amb les autoritats

Com a autoritats s'entén en aquest context, el govern central, el govern de la Generalitat de Catalunya, Convergència i Unió (CiU) i el Partit Popular (PP). El Consorci per a la Protecció Integral del delta de l'Ebre (CPIDE) s'entén com un instrument dels partits polítics transvasistes. Altres institucions com, per exemple, les Universitats o el Consell Audiovisual de Catalunya (CAC), no són autoritats en el sentit polític de la paraula. En aquest apartat cal també incloure les Comunitats d'Arrossaires que han mantingut una postura ambigua amb el PHN.

Des de l'inici del moviment el partit de CiU ha realitzat una forta campanya a favor del PHN. El mateix alcalde d'Amposta, Sr. Roig, intenta fer importants concessions de finques (terrenys pertanyents a l'antic escorxador) al Consorci per a la Protecció Integral del Delta de l'Ebre (CPIDE), entitat creada pel govern conjuntament amb el

PHN i per tant favorable a aquest Pla. L'editorial de Lo Riu (núm. 6, setembre 2001) ho reflecteix de la següent manera:

"El portaveu del grup de CiU al consell comarcal del Baix Ebre va fer una defensa tan aferrissada del PHN, que ni el propi portaveu del PP gairebé va tenir que intervenir. Aparentment només els preocupava una cosa, que el Consell Consultiu trobés algun indicatiu d'intromissió en el camp autonòmic per part del PHN. Segons el Sr. Panisello, no es pot interposar cap recurs d'inconstitucionalitat, quan el govern d'Aragó en té tramitats dos."

Durant la IV Assemblea, a l'Auditori Felip Pedrell (Tortosa) i amb l'assistència d'unes 1.000 persones, es van prendre els següents acords:

1. Demanar un canvi radical a les juntes de govern de les Comunitats de Regants per a què s'acabe amb l'obscurantisme i s'iniciï una etapa democràtica que faci impossible negociar d'amagat el futur de les concessions d'aigua a les nostres terres i donar suport a la lluita dels pagesos que vulguin promoure un canvi imprescindible en la direcció d'aquestes institucions.
2. Sol·licitar a la UNESCO la ubicació d'un Institut d'Educació sobre l'aigua al Delta de l'Ebre.
3. Petició de dimissió d'Imma Juan com a presidenta del Parc Natural del Delta de l'Ebre, en el sentit que es considera a la Convergència com a màxima responsable de la paràlisi que viu la junta rectora del parc natural en tant que aquest organisme no s'ha posicionat clarament sobre les agressions mediambientals que el PHN produiria a l'ecosistema deltaic" Lo RIU (Octubre-Novembre, núm. 7).

L'estratègia de CiU és oferir una sèrie de compensacions econòmiques a les Terres de l'Ebre, i inclús de desinformació. Durant els primers mesos del 2003, apareix en titulars en diferents mitjans de comunicació que "CiU no aprova el PHN". Enfront d'aquesta estratègia clarament electoralista en vista a les eleccions municipals del mes de maig, un article d'opinió de Lo Riu (Octubre-Novembre, núm. 7) manifesta:

"Les set mentides de CiU. (...) Engany número cinc. El 17 de març, Pujol visitava Tortosa i ens prometia als membres de la PDE que quan aniria a Europa a parlar del TGV, aprofitaria per treure el tema de l'aigua per intentar ajudar-nos. Fa poques setmanes, els dos únics eurodiputats que té Convergència, inclosos al Partit Lliberal, pressionaven i intentaven convèncer els seus companys de partit de que votessin a favor del PHN. Sisè engany. Regidors convergents d'ajuntaments del Baix Ebre, votaven al seu poble donar suport a la Plataforma. Dies després, en un atac d'ammèsia digne d'estudi, votaven al seu poble contra la seua gent al Consell Comarcal del Baix Ebre". Montse Castellà Espuny

El paper del Consell Audiovisual de Catalunya ha estat també contradictori com ho demostra l'editorial de Lo Riu (octubre-novembre núm. 7) que publicava:

"Al mateix temps, empren la manipulació informativa, denunciada en el contrainforme de la catedràtica de la UAB, Amparo Moreno a l'informe del Consell Audiovisual de Catalunya complaent amb el poder.

Una altra línia estratègica que intensificaran és la compra de voluntats, amb el Consorci del PIPDE, un PIPDE i un Consorci que van lligats al transvasament. Des d'aquí fem una crida a totes les forces polítiques, econòmiques i socials i als ajuntaments a no participar-hi, a no vendre el territori per un plat de lleties."

2.3.1 El Consorci per a la Protecció Integral del Delta de l'Ebre (CPIDE)

El Consorci per a la Protecció Integral del Delta de l'Ebre (CPIDE) com a instrument vinculat a la llei que ha aprovat el PHN ha estat fortament criticat. Lo Riu (desembre 2001, núm. 8):

"El proposat 4 de desembre, Jaume Matas i Ramon Espadaler, titulars de les carteres de Medi Ambient del Govern Central i Generalitat de Catalunya, van firmar el conveni de creació de l'entitat denominada Consorci per a la Protecció Integral del delta de l'Ebre (PIDE), al qual li correspondrà, segons els estatuts, la redacció del Pla Integral i executar i coordinar les accions que determinen, una vegada aprovat pel govern.

(...) Cal dir, per tant, que entrar a formar part d'aquest Consorci és acceptar el PHN i significa anar en contra de la voluntat de la gent de les nostres terres que, reiteradament, ha mostrat el seu rebuig al PHN per les greus conseqüències que tindria per a la supervivència del territori".

Context: Constitució del Consell General del CPIDE

Lo Riu (núm. 11): "La PDE manifesta la seva oposició a l'acte de constitució del consell general del CPIDE. El passat 19 d'abril la PDE va convocar a Sant Jaume d'Enveja una Trobada Institucional contra el transvasament on més de 100 representants polítics, sindicals i entitats van aprovar per aclamació un manifest en Defensa del Territori (...) Amb el lema "Te dono l'esquena, perquè tu la dones al poble" més de 200 persones es volien manifestar pacíficament davant d'aquells que amb el seu acte estaven en contra del territori".

La creació del CPIDE l'any 2001 aixeca fortes crítiques (4 desembre 2001). Lo Riu (núm. 8):

"Cal dir, per tant, que entrar a formar part d'aquest consorci és acceptar el PHN i significa anar en contra de la voluntat de la gent de les nostres terres que, reiteradament, ha mostrat el seu rebuig al PHN per les grans conseqüències que tindria per a la supervivència del territori"

2.3.2 Els partits polítics a favor del PHN

Els partits favorables al PHN i al ministransvassament són clarament CiU a Catalunya i el PP al govern central.

Visita política Ulldesona novembre 2001

Origen: Lo Riu 8

“Ens sap mal que l'equip de govern de l'ajuntament d'Ulldesona els rebi disfressant els motius reals d'aquestes visites a les TTE. Pujol va vindre el 10-11-01 i el “rebre” com es mereixia. El 30-11-01 havia de vindre Artur Mas per a presidir un acte que no requeria la seua presència i a no ser pel PHN, mai s'haurien programat aquestes visites. Als responsables d'aquest PHN, el polític del PP i de CiU i als seus lacais comarcals i locals voldriem dir-los que ho estan fent molt malament això de la gestió del territori i que les seues “poltrones” perillen perquè per a la gent del poble estant totalment desacreditats”.

El partit de CiU trenca el consens i la negociació amb la PDE des de l'inici del moviment. Durant la preparació de la V Assemblea (juny 2002), alguns dirigents locals d'aquest partit intentaren manifestar el seu interès en reanudar el diàleg amb la PDE fet que fou desmentit per la mateixa. Lo Riu (núm. 12):

“Davant de les declaracions fetes per alguns dirigents locals de CIU en les quals es deixen entreveure ofertes de diàleg a la Plataforma, creiem convenient fer les següents puntualitzacions: 1.- La PDE no ha rebut mai cap proposta formal per part del Govern de la Generalitat per tenir alguna mena de contacte...” (Veure Comunicat de la Plataforma).

Context: Concessió dels ajuts als arrossaires, setembre 2002

Origen: El País (3 setembre 2002)

“De diferent opinió són els membres de la Plataforma en Defensa de l'Ebre (PDE), que veuen en l'actitud d'Agricultura, “una trampa més per enchufar-nos el PIDE”, segons Gervasio Aspa, un dels seus portaveus, “amb la mateixa tàctica que sempre han utilitzat CIU i PP””.

Origen: LO RIU octubre 2002.

“El Partit Popular ha fet aquest PHN amb l'autoritarisme i la prepotència que el caracteritza i que li permet la seva majoria absoluta.

CiU ha venut les Terres de l'Ebre per dos anys de suport del Partit Popular al Parlament de Catalunya i per finançament.

CiU seguint la seva política dels últims vint anys a les Terres de l'Ebre, no ha sabut anteposar els interessos i la vida d'una gent, la gent “d'alla baix a les comarques de l'Ebre”. CiU no sap que no són una reserva plena d'arrosars i que les Terres de l'Ebre tenim molt a dir, i ho direm.”

Context: Manifestació a favor del PHN a València (febrer 2003)

Origen: Lo Riu 18 (Opinió)

“La Generalitat de València, per muntar una manifestació a favor del PHN, ha tingut que recórrer als fons estatals, aquestos en que tots som contribuents. Més de cent milions de pessetes (600.000 euros), que ha tret d'aquesta guardiola que

el senyor Azanar diu que ningú ha de posar-hi la mà. (...) Satisfests i triomfants, els lliutadors per les Terres de l'Ebre, podem sentir-los contents, perquè sempre podrem dir que a nosaltres, ningú ens ha pogut comprar. No tenim preu”.

Context: VI Assemblea (15 febrer 2003)

Origen: Lo Riu 18

“Respecte al que sembla l'inici d'un canvi d'opinió de CiU respecte al transvasament, però que no és més que una estratègia electoral partidista, durant l'assemblea es va advertir que si realment CiU és contrària al transvasament, només cal que valide les més de 40.000 al·legacions presentades per la Plataforma al projecte d'interconnexió de xarxes”.

2.3.3 Les Comunitats de Regants

Les Comunitats de Regants han mantingut des de l'inici del conflicte una posició ambigua ja que no s'han manifestat obertament a favor del PHN ni tampoc en contra. El joc d'interessos ve determinat per les possibles compensacions econòmiques que amb el PHN podrien obtenir, i amb el manteniment de certs privilegis amb la comercialització de quotes d'aigua en exclusiva. Lo Riu (desembre 2002, núm. 16):

“En els darrers mesos, la lluita de la PDE ha assolit dos éxits importants. El primer ha estat desbancar els cacics de la Comunitat de Regants del Canal de l'Esquerra, un cop a un caciquisme que ningú no s'havia atrevit a tocar en vint i cinc anys de pressumpta democràcia i un cop al que en seguiran d'altres fins que l'erradiquem totalment.

(...) L'altre èxit ha estat el de la campanya Ramsar, amb la Marxa, la manifestació de Roquetes i la de València, on desenes de milers de valencians i valencianes feren costat a la nostra lluita”.

Des de la perspectiva de l'anàlisi dels grups d'interès, la PDE actua com un grup d'interès democratitzador en les estructures polítiques, socials i econòmiques de les Terres de l'Ebre. La PDE s'involucra en els agents socials i polítics de les Terres de l'Ebre. Promou canvis en les eleccions de les Comunitats de Regants, tradicionalment i històricament controlades per importants grups d'interès caciquil favorables al transvasament, demanant la PDE: “la transparència, democràcia i mecanismes de control que fessin impossible amagar les concessions de l'aigua”.

PART III
ANÀLISI DELS OBJECTIUS DEL MOVIMENT

1. ELS OBJECTIUS DEL MOVIMENT I LA CREACIÓ DE L'ESTRATÈGIA

Analitzarem aquí els objectius del moviment social que ens ocupa. Com ja hem comentat, des de la creació de la Plataforma en Defensa de l'Ebre, el moviment social contra el PHN s'ha adaptat i transformat al curs dels esdeveniments. Hem tractat ja uns elements d'aquesta evolució com són l'estructura d'organització externa i interna del moviment, abordarem ara un aspecte molt relacionat amb aquest darrer, com són els objectius del moviment.

Segons Kriesi, com ja hem exposat anteriorment a l'apartat de fonaments teòrics, els elements de l'evolució organitzacional d'un moviment social són: l'estructuració interna, l'estructuració externa, el creixement i decliu organitzacional i les orientacions en els objectius i les accions portades a terme (Kriesi, 1999: 224).

S'han tractat ja els dos primers elements i abordarem aquí els altres dos restants. Val a dir que tots quatre elements estan molt relacionats entre si i s'ha de veure la interacció entre ells, tot i que a efectes analítics es puguin anar tractant per parts.

Pel que fa al creixement i decliu de les organitzacions ens referim a les variacions en el volum dels moviments socials organitzats que componen un moviment social i a la quantitat de recursos de què disposen. A les fases inicials aquests darrers són bàsicament el compromís dels activistes i simpatitzants. Tenir recursos és crucial per un moviment social perquè determina altres aspectes del desenvolupament organitzatiu.

Per altra banda, la transformació dels objectius i el repertori d'acció és un element de l'evolució organitzacional que fa referència als canvis d'orientació que pot originar-se en el si d'un moviment social.

Segons el model elaborat per Weber-Mitchels, els moviments socials estan abocats a un canvi d'objectius que serà sempre conservador i que s'amoïllarà al consens dominant, seguint tres canvis fonamentals con són: l'oligarquització, la transformació dels seus objectius i canvis adreçats a mantenir el sistema organitzatiu.

En canvi Kriesi contempla d'altres possibilitats. Parteix de reconèixer que el manteniment de l'organització està molt relacionat amb la transformació dels seus objectius i que l'activitat dels moviments socials organitzats és retenir els afiliats, els fons i altres recursos imprescindibles per l'existència de l'organització. Però aquests canvis que es produeixen en els objectius i en el repertori de les accions no estan necessàriament encaminats cap al conservadurisme. Al contari, contempla quatre possibles transformacions d'un moviment social organitzat, fruit cadascuna d'elles d'una tendència o procés a les que un moviment social pot optar:

- 1) partit o grup d'interès: a partir del procés de la *Institucionalització* (un moviment social organitzat es converteix en alguna cosa semblant a un grup de pressió)
- 2) organització de recolzament: a partir del procés de la *Comercialització* (s'arriba a una organització prestadora de serveis)
- 3) a) grup d'ajuda mútua: a partir del procés de la *Involució* (es posca l'accent en els incentius socials)
b) associació voluntària o club: a partir del procés de la *Involució*

- 4) un moviment social organitzat pot radicalitzar-se: a partir del procés de la *Radicalització* (per a donar més vigor a l'organització) organització dedicada exclusivament a la mobilització per la canalització de l'acció col·lectiva (Kriesi, 1999: 228).

Aquestes tendències existirien com a possibilitats –sembla que provat empíricament per analistes com Kriesi- i serà el debat intern, la relació amb els aliats i el context polític i social, a més a més de les decisions dels membres del MSO com a actors col·lectius les que donaran una conformació o una altra al moviment social.

A continuació s'analitzaran detalladament aquests elements de l'evolució organitzacional: el creixement i decliu organitzacional i les orientacions en els objectius i el repertori d'acció.

Pel que fa al creixement i decliu organitzacional, els indicadors del nivell de recursos utilitzats per Kriesi són: el número d'afiliats i els recursos financers obtinguts. Val a dir que es tracta d'indicadors utilitzats per fer una anàlisi comparativa d'un conjunt de moviments socials de diversos països de l'Europa Occidental.

En l'estudi del moviment social que ens ocupa s'ha fet un seguiment detallat i una observació participant i, per tant comptem amb unes variables de caire qualitatiu. Es tracta d'elements relacionats amb la pròpia estructura organitzacional, com el número de plataformes locals, el nombre de participants o assistents a les reunions de les mateixes i l'evolució segons el temps de les Plataformes existents i la seva extensió a fóra de les Terres de l'Ebre

D'aquests aspectes ja s'ha fet una descripció anteriorment⁸ i podem concloure aquí que al període d'estudi i actualment es dona una estabilització de l'estructura organitzacional de la PDE, encara que amb una extenxió de les plataformes locals del moviment a d'altres indrets de Catalunya sobrepant les comarques de les Terres de l'Ebre.

És a dir, considerem que a la PDE i al moviment en defensa de l'Ebre, en el període d'estudi, i actualment, es produeix una estabilització organitzacional i que no podem parlar, per tant, d'un decliu.

1.1. Les orientacions en els objectius i el repertori d'acció

D'entrada es podria comentar que no han canviat gaire els objectius inicials de la PDE, els que van ser el motiu de la seva creació; en canvi, potser ha canviat l'estratègia per dur-los a terme, en funció del context polític i social i d'altres aspectes. Això ens porta a fer esment de les diferències conceptuals entre: objectius, estratègies i accions, en vies a la clarificació.

Els objectius són les fites que el moviment social vol aconseguir, ja sigui l'aturada d'un projecte o una planificació governamental, el reconeixement o l'assoliment d'uns drets socials o polítics, per exemple. L'estratègia seria el camí que es segueix o la planificació

⁸ Aquests elements s'han exposat amb detall al capítol de l'Estructura interna del moviment.

que es realitza de cara a aconseguir els objectius. Aquesta estratègia es desplega mitjançant el repertori d'accions o conjunt d'activitats que porta a terme un moviment social.

Els indicadors indirectes utilitzats per Kriesi són: l'anàlisi de la font d'ingresos d'un MSO, ja que aporta idees sobre la direcció adoptada en la transformació d'objectius (Kriesi, 1999:252). Kriesi proposa diferenciar el percentatge de recursos de l'organització que provenen dels afiliats, dels subsidis públics, dels aliats o d'altres fonts. Un percentatge baix de financiació aportat pels afiliats significa menys dependència de l'organització respecte d'aquests. La distribució global de les rentes d'un MSO en relació a les quatre possibles fonts de recursos poden donar una idea sobre el grau de diversificació de les bases financeres i el seu nivell d'autonomia respecte de qualsevol tipus específic d'entorn.

En el nostre cas inclourem variables com: modificació o no dels objectius inicials, modalitat d'estratègia seguida, tipologia d'accions portades a terme, canvis en els tipus d'accions i adequació d'aquestes accions a l'aconsecució dels objectius. El material de partida el constitueix el treball de camp efectuat i el seguiment del moviment social, així com el material aportat per la mateixa PDE sobre els acords presos a les diverses assemblees portades a terme fins ara⁹.

Taula 1. Assemblees realitzades per la PDE i data de celebració

Assemblea - Data cel-lebració

I	15/09/2000
II	25/11/2000
III	21/04/2001
IV	17/11/2001
V	15/06/2002
VI	15/02/2003

Font: Elaboració pròpia a partir de l'observació participant i el material aportat per la PDE

Pel que fa als objectius inicials que van generar el naixement de la PDE, van ser l'aturada del PHN i del transvasament del riu Ebre i continuen en l'actualitat com a objectius primordials. A partir d'un moment donat de la lluita s'afegeix un altre objectiu: defensar i difondre la nova cultura de l'aigua que implica l'ús racional de l'aigua, la gestió de l'aigua com a recurs i la seva conservació com a Patrimoni i la gestió de l'aigua amb polítiques de control de la demanda i no de l'augment de l'oferta.

Respecte la modalitat d'estratègia desenvolupada aquesta s'ha adaptat als objectius i s'ha modificat en funció de l'estructura d'oportunitat política, és a dir l'entorn polític i social que emmarca la lluita del moviment social. En primer lloc, es va intentar aturar el PHN i el transvasament de l'Ebre per a que no sortís aprovat a nivell parlamentari a

⁹ Les assemblees realitzades fins a l'actualitat per la PDE i la data de celebració es poden observar a la Taula 1.

l'estat espanyol i es va portar el debat també al Parlament de Catalunya. Després es va traslladar la lluita a nivell europeu, ja que a partir de novembre del 2001 el Partit Popular va iniciar una campanya a Brusel·les per explicar a la Comissió Europea el PHN, amb la finalitat d'obtenir un terç del cost del projecte.

Finalment, pel que fa a l'àmbit polític, les eleccions municipals de maig del 2003 han generat el disseny d'una estratègia i d'un discurs polític a la PDE, que va culminar a la VI Assemblea. Ja des de la tardor del 2002 es preparava la VI Assemblea, la seva ordre del dia s'havia anat configurant, amb la proposta de demanar anar a les urnes i demanar el vot cap als partits o forces polítiques contràries al transvasament de l'Ebre.

La tipologia d'accions desenvolupada s'ha adaptat a l'estratègia dissenyada, sempre intentant el màxim seguiment per part de la població de les Terres de l'Ebre, Catalunya i Espanya i cercant també tenir un impacte mediàtic. Així s'han fet manifestacions, concentracions, festes, baixades pel riu en barques, bicicletades, marxes, jornades científiques, conferències, etc.

Finalment, considerem que no s'ha produït una modificació en els objectius o en l'orientació del moviment o en el repertori d'accions que puguin portar-nos a deduir una transformació del moviment, que conservaria el seu tarannà dels inicis, la seva causa, alhora que manté les seves bases a punt per a la mobilització.

2. TRANSFORMACIÓ DEL MOVIMENT: EL DEBAT DE LA INSTITUCIONALITZACIÓ

La PDE ha fet un debat intern sobre la conveniència de la seva institucionalització, que d'alguna manera ja s'havia iniciat des del març del 2001 i va prendre intensitat durant tota la tardor del 2002¹⁰. Això ha comportat una certa tensió entre les Plataformes locals i la cúpula del moviment social, molt característica dels processos de institucionalització.

"Darrera d'en MT hi ha altres persones que no venen a les intercomarcals i que responen a altres estratègies. Amb el tema de GARVA en MT no té res a veure sinó que en té a un altre nivell com és el de institucionalitzar la plataforma arribant a lo que és avui la "Fundació per la Nova Cultura de l'Aigua" a Tortosa i en la que li ha passat una mica lo del ego de la fama, de que ara el que ell veu és que els pobles ja no fan falta. Ell sap que té el poder de la informació, que tothom el reconeix com a portaveu de la plataforma. S'ha demanat a través de la intercomarcal que hi hagin tres o quatre portaveus i no només un, i que estiguem representats tres o quatre pobles, potser els que estiguen més afectats com per exemple el Delta i Tortosa i algun altre poble... (Representant de la plataforma d'Amposta).

Per tant, la pulsio existent entre les bases del moviment i les Plataformes locals per un costat i els partidaris de la institucionalització s'ha fet palesa.

¹⁰ Als darrers mesos, ja iniciat el 2003, s'ha creat una entitat que és la Fundació per a una Nova Cultura de l'Aigua, fet que s'ha produït amb posterioritat al treball de camp efectuat.

Ja hem comentat les diverses possibilitats de transformació d'un moviment social que contempla Kriesi i seguint la seva anàlisi podríem dictaminar que el moviment de defensa de l'Ebre ha entrat en el procés de institucionalització. També, disposaria de certes característiques de grup d'interès, però alhora manté les seves bases en mobilització i en actitud d'alerta. De fet podríem dir que combina certes dosis de radicalització compatibles amb les formes d'institucionalització que ha assolit, que és fer de grup de pressió sense entrar a formar part de partits polítics ni acceptar les instàncies de l'Administració, com pot ser el CPIDE.

D'altra banda, si apliquem el model de desenvolupament per etapes de Rammstedt, el moviment social en defensa de l'Ebre es trobaria actualment culminant la fase d'organització (setena etapa) i iniciant la vuitena fase o de la institucionalització. Per aquest autor, la setena fase o d'organització del moviment es produiria una vegada superades les fases inicials de crisi com a experiència col·lectiva, propagació de les conseqüències de la crisi, articulació de la protesta, intensificació del moviment social, articulació de la ideologia i extensió del moviment.

Per Rammstedt, una vegada efectuada l'extensió com a moviment social apareix la necessitat de cercar noves formes organitzatives per intercanviar la informació i apareix una divisió entre la gran massa de participants i els membres que per la seva vinculació quasi professional assumeixen tasques de direcció (Rammstedt, 1978).

Segons Rammstedt, a la vuitena fase apareix una situació contradictòria, per un costat amb l'establiment d'unes regles formals de comunicació i de divisió de tasques dins del moviment i amb l'augment i formalització del rol de membre, el moviment social pren el model d'un tipus d'acció social institucionalitzada. En el cas del moviment que ens ocupa no es produeix totalment això, per una banda es dona una certa repartició de tasques i existeixen persones que porten a terme tasques de direcció, el que comportaria una certa pulsio interna característica. Però, d'altra banda, el rebuig a la CPIDE ens indica que no s'accepten les institucions creades des de l'administració per gestionar el tema del transvasament de l'Ebre.

Continuant amb l'anàlisi de Rammstedt, en aquesta situació el moviment s'adapta a les estructures socials que havia combatut. Per altra banda, es distancia de la finalitat original de protesta contra les institucions establertes i comencen a desenvolupar models alternatius en l'acció del moviment. La crisi que va originar el moviment perd importància o adquireix un paper secundari o s'adapta a la nova situació i exigències. Considerem que en el cas de la PDE no es produeixen aquestes característiques esmentades aquí, per tant, hauria assolit només alguns elements d'aquesta vuitena fase.

Un altre autor que ens pot aportar elements d'anàlisi a la nostra reflexió sobre la transformació del moviment social cap a la institucionalització, en partit polític o grup de pressió, és Offe. Així, Claus Offe enumera els quatre trets dels nous moviments socials i que justifiquen la denominació de nous i alhora comparteixen una característica de ser "negatius", és a dir de negar atributs d'altres fenòmens polítics i altres moviments més antics (Offe, 1992:319):

- 1- No s'alineen amb els partits polítics tradicionals ni són absorbits per ells;
- 2- No abandonen l'esfera política;

- 3- No són "reaccionaris" en el sentit d'invocar formes de col·lectivitats particularistes amenaçades pels processos de modernització;
- 4- No són ideològicament "progresistes" en el sentit d'imaginar cap projecte ampli d'ordre just i estable a aconseguir a partir d'una transformació revolucionària o reformista.

Al contrari representen causes que desafien l'acomodament amb formes convencionals com el partit de masses, la secta, la comunitat o l'avangàrdia. Aquestes característiques fan difícil que els nous moviments socials desenvolupin formes institucionals.

Offe fa una proposta d'un model per estadis dels dilemes, ambigüitats i crisis institucionals que són peculiars d'aquests moviments socials. El model està construït sobre el cas dels Verds alemanys (anys 70 i 80), però ell considera que es pot fer extensiu i generalitzable. No intenta fer una descripció i predicció dels problemes organitzatius dels nous moviments socials, sinó que és un exercici heurístic i la construcció d'un model per estadis que creu que potser pugui aplicar-se al desenvolupament dels moviments socials. Proposa una pauta dels processos d'investigació i dels estadis que poden observar-se quan els nous moviments socials lluiten no només per aconseguir els seus fins, sinó també per elaborar i portar a la pràctica formes institucionals que els permetin lluitar pels seus objectius en el futur d'una manera acumulativa i contínua.

És a dir, les quatre característiques assenyalades estan integrades en l'estratègia i en les pràctiques polítiques dels nous moviments socials, a manera de problemes als que han de fer front.

Per Offe les fases de desenvolupament d'un moviment social són les següents:

- 1) Fase del "despegue" de la política dels moviments
- 2) Estancament
- 3) Institucionalització (amb l'atractiu i temptacions que comporta. Fa una anàlisi dels avantatges i costos de la institucionalització)

Offe ens aporta una reflexió sobre els avantatges que comporta la transició dels moviments socials cap a la institucionalització política i sobre els costos d'abandonar una política de moviment per una política institucional (Offe, 1992:326- 333). A més a més, considera que el que s'hauria d'explicar és la resistència a la institucionalització per part dels moviments. Ja que la lògica cap a la institucionalització impulsa als moviments cap a la política institucional, el que s'ha d'explicar són els obstacles i l'oposició cap aquesta evolució.

Dóna una explicació d'aquesta resistència o al síndrome "fundamentalista" (persistència de minories fundamentalistes o contràries a la transformació del moviment social en formes més institucionalitzades). És l'argument de la pobresa de la vida pública i dels límits que tenen els recursos dels estats i les administracions, sobretot en problemes socials i econòmics emergents en les societats actuals.

En el moviment social que estudiem, a la PDE, existeixen dues tendències, una contrària a la transformació del moviment en una forma més institucionalitzada i una altra partidària de la institucionalització. Ambdues tendències coexisteixen i el debat entre elles és intens.

Finalment, la pròpia definició que fa de "nou moviment social" ens porta a la qüestió de si el moviment en defensa de l'Ebre és un moviment de naturalesa diferent dels nous moviments socials dels 70-80, ens porta a la qüestió de la definició o catalogació d'aquest moviment que estudiem, és a dir, són una continuïtat, una ruptura, una transformació dels moviments socials? Tractarem de donar resposta a aquests interrogants.

3. EL MOVIMENT SOCIAL COM A LOBBY

Tot moviment social que vulgui aconseguir els seus objectius ha de realitzar accions de lobby en forma sistemàtica i planificada. El moviment a les Terres de l'Ebre ha aconseguit fer-se'n ressò tant al territori català i espanyol com a les mateixes institucions europees, fet inimaginable en altres moviments similars.

Pel que fa a Catalunya sempre s'ha intentat, quan s'ha organitzat una manifestació en una ciutat concreta, contactar amb les forces i entitats locals per tal de cercar aliances i anar unides en durant l'acte (com per exemple a la manifestació de Barcelona del 6 d'abril del 2003).

També s'ha seguit l'estratègia d'ampliar el màxim les plataformes d'arreu de Catalunya, contactant amb d'altres moviments i les seves organitzacions locals, bàsicament els ecologistes, però també pacifistes, com per exemple la Plataforma contra la guerra.

Paral·lelament el Front Institucional ha tingut un paper decisiu en el moviment. Aquest Front que aglutina a uns 20 alcaldes de les Comarques de l'Ebre, inicia el lobby a Europa (visita de Margret Walstrom). Des de l'inici del moviment, el Front Institucional ha cobert l'espai institucional que deixaren les institucions catalanes (govern de la Generalitat), assumint el paper de coordinador de les reivindicacions dels ciutadans i del moviment contra el PHN de les Terres de l'Ebre. Un exemple és la coordinació d'accions polítiques amb el govern antitransvasista d'Aragó.

A les Terres de l'Ebre la PDE va aconseguir el suport d'entitats tan rellevants com l'Associació d'Amics i Amigues de l'Ebre i l'Associació d'Empresaris de les Comarques de l'Ebre (AECE), que ha suposat una adhesió molt important de cara a la tasca de grup d'interés a favor de l'aturament del transvasament en diversos sectors de la societat.

Per altra banda, les accions de lobby internacional a favor del moviment a Brussel·les i el Parlament Europeu són peces clau de la PDE i del moviment a les Terres de l'Ebre tant pel que fa a la mobilització de ciutadans com per la consecució dels seus objectius. Les accions de lobby i les relacions internacionals del moviment han estat coordinades per la comissió europea de la Plataforma.

La preparació i l'inici de la Marxa Blava a Brussel·les durant l'estiu del 2001, constitueix el primer acte de portar la lluita de l'Ebre fora de l'àmbit nacional. Aquesta Marxa s'inicia a les Terres de l'Ebre, i és seguida per milers de persones que hi participen de dia i de nit atravesant Aragó, França, Alemanya i Holanda, a més a més de ser rebuda als ajuntament de Lyon i de Paris, i finalment al Parlament de Maastricht.

Durant la Marxa es dona simultàniament una roda de premsa a l'Assemblea Nacional Francesa. Finalment, el 8 de setembre del 2001, la Marxa arriba a l'ajuntament de Brussel·les amb unes 50 persones. Un dia després té lloc una manifestació a la capital belga amb la participació d'unies 10.000 persones. Finalment el dia 10 de setembre una comissió de la PDE presenta la problemàtica ecològica del PHN a la Comissió de Medi Ambient i a la Comissió de Queixes del Parlament Europeu.

Les accions de la Marxa donen els seus fruits. La publicació de l'informe Flemming reb queixes referent als preus de l'aigua. Aquesta esmena és aprovada el dia 9 d'octubre del 2001, i és recolzada per diferents diputats com: la Sra. Sornosa (PSOE) i la Sra. González-Álvarez (GEE). Igualment el grup Lliberal i la majoria del Parlament Europeu, excepte el Partit Popular Europeu (PPE) també donen suport a la queixa amb el resultat: a la Comissió de Medi Ambient del Parlament, per 30 vots en contra, 18 a favor i una abstenció, es vota una esmena que critica a l'Estat espanyol per la seva política de l'aigua en el PHN. Com a conseqüència d'aquesta votació es publica l'anomenat informe Flemming.

L'òrgan de difusió de la PDE, Lo Riu (Octubre-novembre 2001, núm. 7) publica: "El PHN en el primer pla de la política mediambiental europea". Tanmateix, el mateix article adverteix:

"(...) No obstant, no hem d'oblidar que aquest moviment nostre està fonamentat en dues coses molt importants: Una sòlida argumentació tècnica i una forta mobilització cívica. (...) Hem situat la problemàtica del PHN, i el seu efecte sobre l'Ebre, en el primer pla de la política mediambiental europea.

Hem aconseguit, en les dues votacions fetes fins ara, una majoria considerable a favor de la Nova Cultura de l'Aigua.

Hem demostrar al PP i als seus socis, que som capaços d'argumentar i convèncer allí on se'ns deixa parlar i se'ns escolta.

Hem estat capaços de recollir suports per a la votació de l'esmena, independentment de la gent que, habitualment, ens ajuda.

(...) En aquest sentit hem de felicitar el treball anterior de les votacions a Brussel·les i Estrasburg de les dues delegacions que vam enviar.

Hem obert noves relacions tècniques i polítiques de cara a futures iniciatives en l'àmbit europeu..." (pag.6).

El 17 de novembre (2001) té lloc a Tortosa la IV Assemblea. Amb una gran participació de ciutadans, a prop d'un miler, i tots els representants de les plataformes locals. En l'assemblea s'avaluen els resultats de la Marxa Blava a Brussel·les, i s'acorda enviar per Nadal postals al President del Parlament Europeu Romano Prodi i a la Comissària Margot Wallström.

El dia 28 de novembre tres representants de la Plataforma viatgen a Brussel·les i es reuneixen amb membres de diferents grups polítics del parlament europeu, entre els quals Alexander de Roo i Emma Bonino (Els Verds-ALE), Enrique Barón i Rosa Díez (Partit Socialista Europeu), Paolo Costa (Grupo Liberal) i Mihai Papayannakis (Esquerra Unitària). L'editorial de Lo Riu (núm. 8) publicava:

“La Plataforma de Defensa de l'Ebre continua amb la campanya de sensibilització contra el PHN a Brussel·les “amb el ple convenciment que des d'Europa rebrem la solidaritat necessària per evitar la seua imposició racional”.

El primer cap de setmana de desembre del 2001 visiten les Terres de l'Ebre Alexander de Roo, Vicepresident de la Comissió de Medi Ambient del Parlament Europeu. En la posterior roda de premsa celebrada a Tortosa, va fer palés el seu posicionament enfront el PHN i: “el seu profund coneixement de la situació, que ja ens havia demostrat en la seva col·laboració en la manifestació dels dia 9 de setembre a Brussel·les”. (Lo Riu núm. 8).

El mes de novembre del mateix any va anunciar-se la “Cimera Jurídica PHN i Europa” que va tenir lloc a Tortosa el 15 de desembre del 2001. Paral·lelament s'anuncia també la “Cimera de l'Aigua a Bonn”. La Plataforma en Defensa de l'Ebre juntament amb altres grups de treball participa a la *International Conference on Freshwater 2001* (Conferència Internacional sobre aigua dolça) que organitza el Ministeri de Medi Ambient alemany. A la conferència van assistir-hi representants de governs, organitzacions de les Nacions Unides i altres organitzacions internacionals, a més a més dels principals grups ecologistes i diferents observadors. La Plataforma per la Defensa de l'Ebre va ser invitada com a observador i va tenir l'oportunitat de participar en la conferència. Lo Riu (núm. 8), publicava:

“Un cop més, la plataforma ha tingut l'oportunitat de divulgar la problemàtica de l'Ebre amb una excel·lent resposta a nivell internacional”.

El mes de gener del 2002 s'inicia amb una nova ofensiva de lobby a Brussel·les. En aquesta ocasió va endegar-se una campanya de cartes dirigides al Sr. Michael Barnier, responsable d'aprovar els Fons estructurals de la Unió Europea. A finals de gener, Alexander de Roo (Els Verds-ALE) critica al Parlament Europeu per l'actuació mediambiental que porta el govern del *Partido Popular* a Espanya, fet que coincideix amb la inauguració de la presidència espanyola de la UE durant el primer semestre de l'any 2002. Els primer dies de febrer diferents eurodiputats visiten diverses poblacions del Delta de l'Ebre.

Com ja hem comentat abans, les relacions de la PDE amb Europa, i concretament amb el Parlament Europeu estan centralitzades i coordinades per la Comissió internacional. Aquesta comissió, composta per tres o quatre membres, estableix les relacions amb els grups parlamentaris europeus i amb els eurodiputats. En principi, dos grups parlamentaris europeus recolzen les reivindicacions del moviment: el grup parlamentari Socialista europeu, i el grup parlamentari dels Verds europeus. Entre els dos grups parlamentaris existeixen però diferències en quant a la forma com s'ha d'aturar el PHN, com s'han de realitzar les inversions europees procedents dels Fons estructurals i quin tipus de cofinancament estructural s'ha de realitzar a les Terres de l'Ebre.

La visita d'eurodiputats a les Terres de l'Ebre, comporta doncs una invitació o selecció prèvia per part de la comissió internacional de la PDE dels grups parlamentaris europeus que es convidaran com a interlocutors, dels eurodiputats que s'invitaran, i dels membres de les Plataformes locals que podran assistir a les trobades polítiques i tècniques amb aquests eurodiputats.

Amb ocasió de la visita de diferents eurodiputats a diverses poblacions del Delta de l'Ebre els primer dies de febrer del 2003, les diferents sensibilitats de la PDE manifesten obertament discrepàncies amb la forma en que la comissió internacional de la PDE ha organitzat aquesta visita, al posar en dubte si la comissió ha consultat prèviament a les diferents plataformes locals.

En aquest, sentit un representant de la Plataforma de Sant Jaume d'Enveja no veu que els eurodiputats representin a totes les opcions progressistes del Parlament Europeu:

"Veig molta afinitat als Verds europeus i em va sorprendre la visita de la Comissió europea de Medi ambient al Delta i que després va anar cap a Múrcia. Potser aquesta visita va ser organitzada des d'aquí pels Verds. Això ho vam veure des d'aquí perquè qui estava organitzant la visita eren els Verds i no la comissió europea ni el PP. Les relacions que jo he vist més és amb els Verds europeus i en Mendiluce".

Des de les comissions de la Plataforma es segueix fent un seguiment de les queixes i esmenes que s'han presentat a Brussel·les.

La V Assemblea (Tortosa, 15 de juny del 2002) aprovava les directrius per portar a terme els propers mesos a Europa. Entre les principals accions es trobaven la realització d'una Marxa Blava a Mallorca, on hi van participar uns 2000 ciutadans de les Terres de l'Ebre, al ser aquesta ciutat on es reunien els ministres de Medi Ambient de la Unió Europea. Amb ocasió de la Cimera Europea de Medi Ambient celebrada a Mallorca (23, 24 i 25 maig) els portaveus de la PDE van intervenir davant la comissió de peticions del Parlament Europeu per argumentar el seus posicionament contraris al PHN. La Plataforma realitza un treball previ i contactes amb el govern balear (PSM), els grups d'"esquerra" de Mallorca, i "sobretot, amb el GOB, l'entitat illenca que més gent ha estat de treure al carrer" (Lo Riu, núm. 11). L'objectiu era: "fer una mobilització sonada davant els ministres".

La Plataforma en Defensa de l'Ebre va intervenir durant 25 minuts davant el Parlament Europeu per defensar la petició que va presentar contra el PHN i remarcar que el PHN incompleix les directives comunitàries de protecció d'aus i dels hàbitats. *El Triangle* (8 juliol 2002) publicava: "El PP va reaccionar iradament perquè no els va agradar gens que la primera vegada que un moviment social és convocat per aquesta comissió fos precisament la PDE".

Dins de la campanya de lobby europeu, sis periodistes internacionals visitaren les Terres de l'Ebre. Aquest periodistes procedien del Regne Unit, Alemanya, Suïssa, Itàlia, i de la ràdio sueca. L'alcalde de Tortosa, el Sr. Sabaté, i el tinent d'alcalde, Sr. Franquet, van ser entrevistats.

El dia 18 de novembre va començar a València una de les reunions més importants de la Convenció RAMSAR. En la convenció va tractar-se l'acord internacional que procura la protecció de les zones humides del món. Per la seva banda, el govern del PP va pretendre des d'un principi convertir aquesta convenció, segons el parer de la PDE, en un expositor que mostrés als altres estats com garanteix la protecció del medi, un aparador amb mercaderia. L'editorial de Lo Riu (octubre 2002), manifesta:

“Per això té una gran importància que la Plataforma incideixi amb força en la Convenció, convertint-la en una denúncia del PHN. Això suposarà una pressió indirecta a Brussel·les, si la Convenció RAMSAR denuncia el PHN, difícilment tindrà valor la Comissió Europea per a finançar-lo”.

Des de l'inici del moviment s'han realitzat regularment jornades científiques entorn a una “Nova cultura de l'Aigua”. Les darreres van tenir lloc a finals del 2002, amb el lema: “De l'Ebre al Segura: Planificació hidrològica i sostenibilitat”. L'òrgan del moviment, *Lo Riu* (núm. 11) publicava:

“Ara s'estan començant a veure els resultats d'aquesta feina, i d'altres maneres de buscar publicitat. Breument: sabem que la manifestació de Barcelona va sortir a la TV, almenys a Alemanya, Gran Bretanya, Holanda, França, Itàlia i a la CNN espanyola”.

Aquest paper de lobby per part de la PDE comprén d'altres accions com: la participació en el debat “Política hidràulica: cap un canvi d'orientació política” (Brusel·les 14 i 15 novembre, 2002), fins la participació a la convenció RAMSAR (València, 24 novembre) o al Fòrum Social Europeu (Florència 9, novembre 2002).

Els dies 14 i 15 de novembre es van celebrar al parlament Europeu unes jornades de debat sota el títol “Política hidràulica: cap a un canvi d'orientació política” organitzades pel grup GVE/NGL de l'esquerra unitària europea, on va ser invitada la PDE representada per Pepa Franch i Angel Aznar. El dimarts 3 de desembre un membre de la Plataforma de l'Ebre, Mª Jesus García Celma, va desplaçar-se a Brussel·les per a entrevistar-se amb un membre del gabinet de la Comissió de pressupostos de la Unió Europea. *Lo Riu* (desembre 2002, núm. 16) publicava:

“La PDE continua lluitant a Brussel·les. La Comissió de pressupostos va explicar que en nom de la PDE van parlar sobre els intents del govern d'aconseguir el finançament de les obres del PHN. Al mateix temps explicà la postura de la PDE en quant a que cal que la Comissió Europea consideri les obres en la seva totalitat i no deixar que es fragmentin, tal com vol fer el govern, per així aconseguir el fons amb més facilitat”.

Igualment el *Diari de les terres de l'Ebre* (11 gener 2003): “Bruselas cita al gobierno español para aclarar el impacto del trasvase”. Els dies 5 i 6 de febrer (2003), una delegació de la Comissió de Mediambient del Parlament Europeu va estar a les Terres de l'Ebre per informar-se sobre la situació del PHN i els efectes negatius in situ. Aquesta delegació estava formada per 13 eurodiputats, 6 del Partit Popular Europeu, 4 del Partit Socialista Europeu, un del Partit Verds/ALE, un del grup GUE/NGL (IU), i un del grup dels “no inscrits”. *Lo Riu* (núm. 18) informava de la forma següent: “Malgrat les pressions del PP per treure importància de la seua estada al Delta i visitar-lo en helicòpter, la Plataforma va aconseguir que pernoctessen a les Terres de l'Ebre (Tortosa) i fer la visita pel Delta en autocar”.

La forma com s'ha organitzat aquesta delegació d'eurodiputats a les Terres de l'Ebre és front de controvèrsies entre les diferents plataformes locals. La qüestió prové de la forma com s'estableixen els contactes entre diferents Plataformes locals i els

eurodiputats de determinats partits polítics, especialment del Partit verd Europeu, al intentar certa sensibilitat apartar el sector socialista dels contactes amb certs diputats.

En la VI Assemblea de la Plataforma en Defensa de l'Ebre (Tortosa febrer 2003), s'informa en un document de les accions que s'han portat a terme en els darrers mesos a Europa. En el "Document VI Assemblea: "Temes principals i síntesi de les intervencions":

L'apartat titulat "*Europa*" sintetitzava les següents accions del moviment:

- Tres visites a Brussel·les invitats a parlar en jornades de debat.
- Dos intervencions davant la Comissió de Peticions.
- Diverses reunions amb representants de diferents Comissions i Direccions Generals.
- Lliurament de diversos informes tècnics (John Day, Antonio Estevan, Pedro Arrojo).
- Reunions amb grups d'eurodiputats que han visitat el delta i les Terres de l'Ebre".

A partir d'aquesta darrera assemblea continuen les accions d'al·legacions al parlament Europeu.

CONCLUSIONS

CONCLUSIONS

a) Estructura del moviment social

1. La V Assemblea (15 juny 2002) marca l'extensió del moviment arreu de Catalunya amb la creació de 10 plataformes: Reus, Vilafranca, Lleida, entre d'altres. L'assemblea inicia també l'extensió del moviment a altres comunitats (Aragó) i el posicionament sobre altres transvasaments: canal Xerta-Sénia, i el transvasament Xúquer-Vinalopo, al País Valencià. La PDE també es pronuncia contra el transvasament del riu Roina proposat per CiU.
2. En la preparació de la VI Assemblea (15 febrer 2003) apareixen clarament les discrepàncies latents des de fa temps dins del moviment. Aquestes es manifesten no en relació als objectius del moviment (aturar el PHN i no al minitransvasament), sinó especialment en quant la representativitat dels membres que componen la PDE, i el paper de les elits dins del moviment.
3. La relació formal amb les bases té lloc bàsicament a través de les Plataformes locals. Tot i que l'assemblea intercomarcal és el lloc on s'expressen i debaten les propostes de les plataformes locals, molts cops té lloc una deficiència en la transmissió de missatges de les Plataformes locals a la intercomarcal. En aquest sentit la plataforma de Tortosa ha tingut un paper central de lideratge.
4. Si bé no podem parlar explícitament de formalització de l'estructura interna de la PDE, ja que aquesta manté la seva estructura assembleària inicial, sí que s'ha produït un major grau d'estructuració interna a través de la tasca duta a terme per una banda, les comissions de treball –principalment de la jurídica, europea, seguiment econòmic i científica- i per l'altra, les plataformes locals. Aquestes últimes han exercit un paper imprescindible com a vertebradores del territori. Tanmateix, la figura dels líders han adquirit un pes específic preponderant en el desenvolupament del moviment ja que aquests han pres part important en la direcció de la seva estratègia política.
5. Com a conseqüència d'aquest protagonisme de les elits del moviment, un dels trets fonamentals de l'evolució interna del moviment social és l'aparició de dos corrents d'opinió que, tot i que pretenen assolir en primer lloc l'aturament del PHN, entenen de manera diferent el seu futur immediat. Mentre que part de les plataformes locals aposten per la institucionalització i continuació de la tasca de la plataforma, un altre part del moviment proposa la dissolució definitiva de la PDE una vegada assolit l'aturament del PHN.

b) El moviment social com a grup d'interès

1. La IV Assemblea (17 novembre 2001) representa l'inici de gestió directa del moviment amb els òrgans comunitaris de Brussel·les, sent un dels primers actes de lobby europeu del moviment.

Així doncs, es dona un important increment de les accions de lobby internacional a favor del moviment. Brussel·les i el parlament Europeu. Un pas clau és la participació de la PDE en el debat "Política hidràulica: cap un canvi d'orientació política" (Brussel·les 14 i 15 novembre, 2002).

Aquestes accions han donat com a fruit que el Parlament Europeu i els eurodiputats s'interessessin per la situació a les Terres de l'Ebre i visitessin directament les Terres de l'Ebre. També comporta que les Comissions de Medi Ambient i de Pressupostos (fonts estructurals) "congelessin" el seu recolzament econòmic als plans transvasistes del govern del PP.

Igualment el lobby s'extén a nivell polític, social i econòmic a les Terres de l'Ebre en demanar un canvi de govern en les Comunitats de Regants, tradicionalment conservadores i endogàmiques en les estructures de poder.

2. Una de les conseqüències de l'acció de lobby per part de la PDE a Catalunya ha estat el creixement del vot favorables als partits antitransvasistes i a les forces progressistes.

Si bé a les eleccions municipals del 25 de maig va produir-se un vot de càstic cap els partits transvasistes (CiU i PP), aquest s'ha repartit de forma irregular depenent del municipi i la comarca. Tot i així, s'ha produït un trasllat de 22.000 vots més cap als partits d'esquerra.

Les diferents sensibilitats del moviment s'han manifestat en aquestes eleccions. Però també s'han creat nombroses plataformes ciutadanes independents (com per exemple la UPTA), que si bé han obtingut representació en alguns municipis, en altres han estat un element de divisió entre les forces antitransvasament.

c) Relació del moviment amb els actors polítics

1. La relació de la PDE amb els partits polítics implicats en el conflicte del PHN ha evolucionat de la següent forma:

- La relació de la PDE a Catalunya amb CiU ha estat marcada a nivell públic per un fort enfrontament.
- La relació de la PDE amb el PP s'ha caracteritzat per una constant lluita dialèctica en els nivells:

- tècnic, amb la presentació d'informes universitaris que qüestionen els informes encarregats pel govern;
 - jurídic, amb la presentació de al·legacions a la Llei que aprova el PHN;
 - mobilitzador, amb la convocatòria de manifestacions del moviment i contramanifestacions recolzades pel govern del PP al País Valencià.
- La relació amb el PSOE té un caràcter especial ja que el seu posicionament ha estat ambigu ja que a Catalunya i Aragó s'ha mostrat en contra, mentre que a altres comunitats ha donat el seu recolzament al pla. Aquesta situació ha provocat una profunda desconfiança entre els ciutadans de les Terres de l'Ebre cap aquest partit, aspecte que també ha tingut repercussions en el PSC.
 - Pel que fa a IC-V-EUA aquests s'han mostrat clarament antitransvasistes. Tanmateix els seus homòlegs estatals també han manifestat les seves contradiccions, inclús han recolzat el PHN en certes comunitat autònomes.
 - ERC ha recolzat l'acció del moviment social contra el PHN i no ha canviat la seva estratègia respecte el conflicte.
2. La relació de membre del moviment social amb els partits polítics és complexa a l'existir vincles i opcions clares entre aquests. Dins de la PDE han tingut lloc estratègies de poder (representació, portaveus, estratègia europea) que reflexen els pactes o intents de pactes entre els partits a Catalunya.

d) Objectius i evolució de l'estratègia del moviment

1. L'objectiu principal del moviment social contra el PHN s'ha mantingut des dels seus inicis, és a dir l'aturament del PHN i el transvasament del riu Ebre. Tanmateix s'ha produït un canvi d'estratègia deguda en part a la reacció del poder polític. Per tant, podem afirmar que no s'ha produït una modificació en els objectius o en l'orientació de la PDE o en el seu repertori d'accions que puguin portar-nos a deduir una transformació substancial del moviment social.

BIBLIOGRAFIA, HEMEROTECA, INTERNET

- Arbó, Sebastià Juan (1932), Terres de l'Ebre. Edicions 62 i "La Caixa", Barcelona.
- Bader, Veit-Michael (1991), Kollektives Handeln. Protheorie sozialer Ungleichheit und Kollektiven Handelns. Opladen.
- Blau, P. (1963), Formal organizations: a comparative approach
- Boudon, R (1981), La lógica de lo social: introducción al análisis sociológico. Madrid.
- Castells, M. (1983), The City and the Grassroots: A cross-cultural Theory of Urban Social Movements, University of California. Berkeley.
- Castells, M. (1997), Movimientos sociales urbanos. Siglo XXI. Madrid
- Castells, M. (1997), la era de la información. Economía, Sociedad y Cultura. Vol 2. El poder de la identidad. Alianza, Madrid.
- Coleman, J.(1986), "Social Theory, Social Research, and a Theory of Action", a: *American Journal of Sociology* núm. 91.
- Ecologistes en acció (2000), Uso sostenible del agua en la cuenca del Mediterráneo. Una alternativa viable y sostenible al trasvase del Ebro.
- Ecologistes en acció (2000), PHN, análisis y propuestas por un uso racional del agua.
- Elster, J (1995), Psicología política. Barcelona.
- Garcia, X.; Reixac, J.; Vilanova, S. (1979), El combat ecologista a Catalunya. Edicions 62. Barcelona.
- Gerdes, Dirk (Hg.) (1980), Campus Verlag. Frankfurt-New York. Aufstand der Provinz. Regionalismus in Westeuropa.
- Grupo A.R.R.E. (1979), Vivir del Ebro. Editorial Lur. Donostia.
- Guggengerber, B.; Offe, C. (Hg.) (1984), An den Grenzen der Mehrheitsdemokratie. Opladen.
- Hernández, F.; Mercadé, F. (1984) "Nuevos movimientos sociales. Los nacionalismos en el mundo occidental", en Del Campo, Salustino (Ed.) (1984), Tratado de Sociología. Vol. 2. Taurus, Madrid.
- Homans, G. (1958), "Social Behaviour as Exchange", a: *American Journal of Sociology*, núm. 63
- Johnston, H.; Laraña, E.; Gusfield, J. (1994), "Identidades, ideologías y vida cotidiana en los nuevos movimientos sociales", a: Laraña, E.; Gusfield, J., Los nuevos movimientos sociales. De la ideología a la identidad. CIS, Madrid.

Kriesi, H.P. (1999), "L'estructura organizacional de los nuevos movimientos sociales en su contexto político". A: McAdam (eds.), *Movimientos sociales: perspectivas comparadas*. Ed. Istmo. Madrid.

Lahusen, Christian (1996), "Interest group politics?. Eine ländervergleichende Studie zur verbandlichen Arbeit sozialer Bewegungsorganisationen", a: *Forschungsjournal Neue Soziale Bewegungen*. Heft 4. Dezember 1996, pags 24-39.

Laraña, Enrique; Gusfield, Joseph (1994), *Los nuevos movimientos sociales. De la ideología a la identidad*. CIS, Madrid.

Martínez Gil, Javier (2001), *Propuestas para la gestión y el uso adecuado del agua*, CODA.

McAdam, D.; McCarthy, J. Zald, M. (1999), *Movimientos sociales: perspectivas comparadas*. Ediciones Istmo. Madrid.

McAdam, Doug (1994), "Cultura y movimientos sociales", a: Laraña, E.; Gusfield, J. *Los nuevos movimientos sociales. De la ideología a la identidad*. CIS. Madrid.

Melucci, Alberto (1980), "The New Social Movements: A Theoretical Approach", a: *Social Science*, núm. 527, May.

Michelsen, Johannes (2001), "Recent Development and Political Acceptance of Organic Farming in Europe", a: *Sociologia Ruralis*. Vol. 11, núm. 1 January 2001.

Mingione, Enzo (1993), *Las sociedades fragmentadas. Una sociología de la vida económica más allá del paradigma del mercado*. Ministerio de Trabajo. Madrid.

Molins, Joaquim (1998), *La teoria de Grupos*. Wp núm. 143. ICPS. Barcelona.

Offe, Claus (1992) "Reflexiones sobre la autotransformación institucional de la actividad política de los movimientos: modelo provisional según estadios", Russell J. Dalton, Russell J.; Kuechler, Manfred (comps.), *Los nuevos movimientos sociales*. Edicions Alfons el Magnànim, Generalitat Valenciana. València.

Olson, Mancur, (1992), *La lógica de la acción colectiva: bienes públicos y teoría de grupos*. México.

Peix, Andreu (1987), "La pagesia catalana" a: VV.AA *Visió de Catalunya*. El canvi i la reconstrucció nacional des de la perspectiva sociològica. Diputació de Barcelona.

Pont Vidal, Josep (1999), "La investigación de los movimientos sociales desde la Sociología y la Ciencia Política. Una propuesta de aproximación teórica". A: *Papers. Revista de Sociologia*, núm 57, pags. 257-272.

Pont Vidal, Josep (1999), "A què ens referim quan parlem de Moviment Social? Com podem analitzar-lo?". A: *Revista Catalana de Sociologia*, núm 8. Barcelona.

Pont Vidal, Josep (1996), "El moviment per a la Solidaritat i les ONG de Desenvolupament: crisi o reptes des d'una nova perspectiva. A: Papers de la Fundació. Fundació Campalans. Núm. 84, juliol 1996. Barcelona.

Pont, Josep; Herrera, Encarna; Maxé, Vanessa; Mena, Esther (2002), *La lluita per l'Ebre*, Editorial Mediterrània, Barcelona.

Raschke, Joachim (1988), *Soziale Bewegungen*. Frankfurt-Main.

Rammstedt, Ottheim (1978), *Soziale Begegnung*. Frankfurt.

Riechmann J., Fernández Buey, F. (1994), *Redes que dan libertad*. Ed. Paidós. Barcelona.

Rocher, G. (1990), *Introducción a la sociología general*. Editorial Herder. Barcelona.

Rucht, Dieter (1996), "Wirkungen von Umweltbewegungen: Von den Schwierigkeiten einer Bilanz", a: *Forschungsjournal Neue Soziale Bewegungen*. Heft 4. Dezember 1996, pags 15-28.

Taylor, S.J.; Bogdan, R. (1986), *Introducción a los métodos cualitativos de investigación*. Buenos Aires: Paidós.

Tarrow, Sidney (1989), *Democracy and Disorder: Protest and Politics in Italy, 1965-1975*. Oxford, Clarendon Press.

Tarrow, Sidney. (1994), *Power in Movement. Social Movements, Collectives action and Politics*. Cambridge University Press.

Tilly, Charles. (1978), *From Mobilization to Revolution*. Reading, MA, Addison Wesley Publishing Co.

Touraine, Alain (1978), *Introducción a la sociología*. Ariel.

Touraine, Alain (1982), *Die Antinukleare Prophetie. Zukunftentwürfe einer sozialen Bewegung*. Campus Verlag. Frankfurt-Main.

Touraine, Alain (1990), *Movimientos sociales de hoy*. Hacer editorial.

Touraine, Alain (1993), *Crítica a la modernidad*. Ediciones Temàs de hoy.

Touraine, Alain (1997), *De la mañana de los regímenes nacional-populares a la víspera de los movimientos sociales*. Conferència feta al Congrés Internacional de Guadalajara (Mèxic).

Vallès, Josep Maria (2000), *Ciència Política. Una introducción*. Barcelona.

Walk, Heike; Brunnengräger, Achim (1996), "Ad-hoc-Allianzen"- eine neue gesellschaftspolitische Perspektive?, a: *Forschungsjournal Neue Soziale Bewegungen*. Heft 2. Juni 1996, pags 70-83.

HEMEROTECA

Diaris consultats.

DIARI DE TARRAGONA
EL PAIS
EL PERIÓDICO DE ARAGÓN
EL PERIÓDICO DE CATALUNYA
HERALDO DE ARAGÓN
LA VANGUARDIA
LA VERDAD DE MURCIA

DOCUMENTACIÓ SOBRE EL MOVIMENT

LO RIU (òrgan de difusió del moviment)

WEBS INTERNET VISITADES

www.agua-debate.org
www.alvent.net
www.ebre.net
www.ebrenes.com
www.elpais.es
www.elperiodico.com
www.geocities.com/RainForest/Jungle/1839
www.lavanguardia.es
www.marchabruselas.com

ANNEXOS

ANNEX 1. Anàlisi documental

Estructura interna

○ Grau professionalització

Context: *Context: Jornades científiques "De l'Ebre al Segura: Planificació hidrològica i sostenibilitat"*

Origen: Lo Riu 11

"Des de fa uns mesos una comissió de la Plataforma ha estat treballant en el tema de la premsa internacional. Primer es va redactar un dossier bastant complet on s'explica la situació de tota la conca, i els problemes de veritat de la conca receptora. També s'explica molt bé com funciona la Plataforma, quins objectius tenim i quins èxits estem aconseguint".

○ Procediments establerts

Context: *Celebració de la IV Assemblea a Tortosa*

Origen: (Lo RIU, núm.7)

"Totes les resolucions es varen aprovar per una gran majoria

○ Creació lideratge

Context: *Celebració de la IV Assemblea a Tortosa*

Origen: (LO RIU, num. 7)

"Angel Aznar va donar compte de les properes mobilitzacions i Manolo Tomàs va cloure l'acte informant de com s'estan portant les queixes a Europa"

○ Organització territorial

Context: *Setembre, després d'haver-se consolidat la Plataforma Defensa de l'Ebre a les Comarques de l'Ebre, es comencen a fundar Plataformes a altres Comarques catalanes com es el cas de Barcelona.*

Origen: LO RIU, núm.6 setembre 2001

Nova Plataforma a Barcelona

Objectius:

"1) Expandir la Nova Cultura de l'Aigua.

...5) Desmuntar la farsa montada per justificar el transvasament a Barcelona. Ja als anys 70 es volia transvesar aigua de l'Ebre a Barcelona augurant que en cas contrari al 1985 patiríem set. El temps ha demostrat que amb una bona planificació no tenim noves necessitats d'aigua.

6) Denunciar la política de la Generalitat, que sense escoltar el vot del parlament català dona suport al PHN, la qual cosa és una greu agressió al Delta, que també és Catalunya".

Aquesta Plataforma pensa establir un contacte permanent amb els joves per a la defensa de l'Ebre que resideixen temporalment a Barcelona, tot i respectant la pròpia dinàmica dels joves".

Context: IV Assemblea a Tortosa

Origen: (LO RIU núm.7)

Roquetes: xerrada col.loqui. Intervenien Carlos Ibáñez i Manolo Tomás

Aplec del Puig. Reunió de 500 persones

Representacions teatrals a Deltebre

Context: un mes abans de la manifestació a Barcelona el març del 2002

Origen: Lo Riu 10

"El mes passat es va crear la Plataforma en Defensa de l'Ebre a la comarca d'Oson, gràcies al treball del company Rafel (...). El dissabte 23 de febrer en vingué una colla de membres per a conèixer "in situ" els nostres problemes, quedant molt satisfests de els nostres informacions i de la nostra acollida, i tingueren l'oportunitat d'intervenir com a convidats a la Primera Assemblea de Jovens en Defensa de l'Ebre".

o **Establiment sensibilitats i/o tendències estratègiques i polítiques**

Context: Celebració de la IV Assemblea a Tortosa

Origen: (LO RIU, octubre-novembre, núm 7)

Torn obert de paraules:

"una representant de les Jov. D'UDC, tot i donar suport a la Plataforma, va mostrar el seu desacort als fets de les darreres mobilitzacions a Ulldecona, Amposta i Tortosa, considerant que l'estil emprat no va ser el més adequat i per tant recomanava "accions constructives" i "evitar aixecar les mans". Un assembleista li va contestar que si estaven en contra del PHN, que actuessin i no parlessen tant, tot dient-li que fessin front al Conseller de medi Ambient, que és del seu partit.

(...) Un altra intervenció va recordar l'inici d'aquest moviment com a conseqüència del minitransvasament lo que va donar lloc a la creació de la Coordinadora Antitransvasament, de la que ell en formava part. En el decurs de la seva intervenció va voler deixar constància de quelcom més, manifestant que aquest moviment popular caldria aprofitar-lo, fins i tot, conduir-lo cap a opcions polítiques pròpies.

També es va fer referència a aquelles persones que no apareixen en públic, però que en el seu treball anònim fan possible que la Plataforma camine dia a dia. Acabà demanant un reconeixement al seu treball amb un fort aplaudiment.

Finalment una assembleista va expressar la seva crítica davant el posicionament del PSOE en al votació de l'informe sobre la Tarificació de l'Aigua al Parlament Europeu, en la que es va abstenir".

Context: Creació del PIDE (4 desembre 2001)

Origen: Lo Riu nº8

Editorial: "En la Plataforma hi ha gent de totes les ideologies polítiques, des de les més conservadores a les més esquerranes, des de votants del PP i de CIU, passant per electors/es i militants de les diverses formacions d'esquerra, fins a abstencionistes per apoliticisme o per principis -que també n'hi ha-. (...) Esta diversitat reflecteix molt bé la diversitat de la gran quantitat d'ebrenca i ebrenques (i cada vegada més gent de fora d'aquí) que participen d'una o altra manera en est moviment nostre".

Context: Impugnació del president del Sindicat de Regs Sr. José Bonet

Origen: Lo Riu 8

"Els comuners de l'Esquerra tenim la impressió de què se li està fent un mal gairebé irreparable a la democràcia i a l'Estat de Dret quan ens n'adonem de la capacitat d'obstaculitzar els nostres legítims interessos de manera reiterada que tenen els cúpules dirigents i que fan que molta gent comenci a dubtar de l'autèntica democràcia, la participativa, ha arribat o no a aquestes terres. La candidatura antitransvasista, recolzada en tot moment per la PDE, és bloquejada i frenada constantment per una acció de govern més pròpia d'èpoques històriques, afortunadament, que de la realitat actual".

Context: VI Asamblea (febrer 2003)

Origen: Lo Riu 18

"Votar responsablement pot aturar el transvasament. (...) Intervenció de Pedro Arrojo qui va dir que "siguem valents i posem les nostres consciències a les urnes, sente temor al canvi. Siguem valents per canviar els dirigents"". (Veure manifest de la PDE i les eleccions municipals)

Context : VI Asamblea

Origen : Lo Riu 18

"Finalment va intervindre un representant de la Plataforma Nunca Más, que va posar de manifest -i en gallec! Molt bé!- que la problemàtica mediambiental, tot i que a diferent escal, és la mateixa a Galícia que aquí, amb manipulacions, caciquisme i inoperància dels dirigents polítics (...) No als transvasaments, no al Prestige, no a la guerra -breu, però interessant intervenció-, no a les centrals eòliques al Coll d'Alba. Sí a la nova cultura de l'aigua, sí a cuidar el medi ambient, sí a la pau i sí a l'energia eòlica, però amb mesura i allà on cal".

Estructura externa

○ Relació bases (mobilitzacions)

Context: Marxa Blava a Brusel·les. El 9 de setembre más de 15.000 persones es manifesten a Brussel·les "Per una nova cultura de l'aigua"

Origen: Editorial (LO RIU, núm 6, setembre 2001)

"El portaveu del grup de CiU al consell comarcal del Baix Ebre va fer una defensa tan aferrissada del PHN, que ni el propi portaveu del PP gairebé va tenir que intervenir. Aparentment només els preocupava una cosa, que el Consell Consultiu trobés algun indici d'intromissió en el camp autonòmic per part del PHN. Segons el Sr. Panisello, no es pot interposar cap recurs d'inconstitucionalitat, quan el govern d'Aragó en té tramitats dos."

S'anuncia una gran manifestació per el març del 2002 a Barcelona

Context: IV Asamblea a Tortosa

Origen: (LO RIU núm. 6 setembre 2001)

La Plataforma és viva

11 de setembre de Brusel·les a l'Ampolla.

15 de setembre. Aniversari de la Plataforma.

16 de setembre. Volta motorista per les Terres de l'Ebre.

3 d'octubre. Visita al bisbe.

Context: IV Assemblea a Tortosa

Origen: (LO RIU núm 7)

10 i 11 novembre protesta contra la visita del president Pujol

Context: IV Assemblea a Tortosa

Origen: (LO RIU núm.7)

Concentració a Xerta

Acte informatiu a Jesús

Diada antitransvasament

Context: IV Assemblea a Tortosa

Origen: (LO RIU, octubre-novembre, núm 7)

"Marxa Blava a Andalusia"

L'organització es a carreg de la Red Andaluza de Nueva Cultura del Agua amb el lema "Rio Grande, Rio Genal, Ni presa ni Traslase". La marxa començarà a Benalauria el 5 de desembre i acabarà a Málaga el 9 de desembre.

Context: Xerrada debat Manlleu (Osona) 30 novembre 2001

Origen: Lo Riu 8

"El 30 de novembre quatre membres de la Plataforma van participar en una xerrada/debat a Manlleu, comarca d'Osona, convidats pel Grup de Defensa del Ter. La xerrada va ser seguida per 60 persones que van omplir de gom a gom la sala d'actes".

Context: (2 desembre 2001)

Origen: Lo Riu 8

"Més de 800 persones es van concentrar, el propassat 2 de desembre davant la torre d'equilibri instal·lada a Hospitalet de l'Infant, per a denunciar el conveni signat entre la Generalitat de Catalunya i comunitats de regants que incomplint la llei del minitransvasament prepara la canonada per efectuar el minitransvasament a Barcelona".

Context: preparació de la manifestació a Barcelona

Origen: La Vanguardia (18 febrer 2002)

"Després quasi un any i mig de lluita contra el PHN, la Plataforma en Defensa de l'Ebre va rebre ahir un injecció de moral amb la participació d'unes 25.000 persones -entre 20.000 i 25.000 segons la policia local i 35.000 segons els organitzadors- en una manifestació celebrada a Deltebre. La jornada d'ahir, que va desbordar totes les previsions, va obrir una nova etapa de mobilitzacions contra el PHN que té un doble objectiu: recolzar la lluita política i jurídica de la Plataforma a Europa i rebutjar les inversions vinculades al transvasament".

Context: preparació de la manifestació a Barcelona

Origen: La Vanguardia (22 febrer 2002)

"Els alumnes de la majoria d'instituts de secundària de les comarques de l'Ebre van secundar ahir una vaga contra el transvasament de l'Ebre, mentres que a Tortosa uns 2.000 estudiants van participar en una marxa. Universitaris de les Terres de l'Ebre a Barcelona i Tarragona també van organitzar actes de protesta en aquetes ciutats, convocades per Joves en Defensa de l'Ebre".

Context: Dies abans de la manifestació a Barcelona

Origen: Lo Riu 10

"El passat dia 21 de febrer els joves en defensa de l'Ebre vam convocar una manifestació d'estudiants en contra del PHN i del PIDE i demandant, també, un futur digne a les nostres terres per a les generacions futures".

Context: preparació de la manifestació a Barcelona

Origen: Lo Riu 10

"El passat dia 22 febrer es va estrenar a l'Auditori Felip Pedrell de Tortosa el documental "Aigua, la font de la vida" obra del guionista ampoller Mario Pons. Unes 600 persones van assistir, aplaudint-lo amb entusiasme. (...) Segons el seu autor "Aigua..." va d'allò local a allò universal, de la mentida cap a la veritat, de la insostenibilitat hidrològica cap a la Nova Cultura de l'Aigua".

Context: preparació de la manifestació a Barcelona

Origen: Lo Riu 10

"El passat 2 de març es va fer una xerrada a SERAP, centre d'estudis de Riudoms. Davant unes 80 persones es va fer un repàs de tot el que ha estat el nostre moviment des de l'inici fins ara. (...) Lluny de decreïxer la Plataforma en Defensa de l'Ebre i malgrat el temps que portem de lluita s'està estenent per moltes contrades, ja que el problema no és solament de les Terres de l'Ebre sinó de tota Catalunya".

Context: Jornades científiques "De l'Ebre al Segura: Planificació hidrològica i sostenibilitat".

Origen: Lo Riu 11

"A la Plataforma sempre hem tingut el pensament que en la nostra lluita els sentiments no són suficients per a aturar el PHN i que cal enfortir-los, no solament amb la mobilització, sinó també amb l'argumentació rigorosa. Gràcies a això, hem passat dels primers moments en què a les manifestacions se sentia el crit "l'Ebre és nostre", que donaven al nostre moviment un aspecte egoista i localista, a les impressionants manifestacions en què la gent de tota Catalunya ens feia costat".

Context: Constitució del Consell General del CPIDE

Origen: Lo Riu 11

"La PDE manifesta la seva oposició a l'acte de constitució del consell general del CPIDE. El passat 19 d'abril la PDE va convocar a Sant Jaume d'Enveja una Trobada Institucional contra el transvasament on més de 100 representants polítics, sindicals i entitats van aprovar per aclamació un manifest en Defensa del Territori (...) Amb el lema "Te dono l'esquena, perquè tu la dones al poble" més de 200 persones es volien manifestar pacíficament davant d'aquells que amb el seu acte estaven en contra del territori".

Context: Marxa a Blava a Mallorca (abril 2002)

Origen: Lo Riu 12

"Desplegament d'una pancarta contra el PHN a les roques de Montserrat"

Context: V Assemblea

Origen: Lo Riu 12

“Encadenada a la delegació del govern. La PDE va protagonitzar durant 3 dies una encadenada davant la Delegació del Govern en senyal de protesta a la visita “turística” que els representants del CPIDE van efectuar a Brussel·les amb la pretesa intenció de mostrar les “bondats” del PIDE a la CE”.

Context: Ampliació del minitransvasament a Barcelona (5 agost 2002)

Origen: El País, 20 agost 2002

“Els membres de la Plataforma en Defensa de l'Ebre han iniciat ja una campanya de recollida d'al·legacions “perquè si parem això, estem convençuts qu ho pararem tot” segons Manolo Tomás”

Context:

Origen: LO RIU desembre 2002, núm 16

“Una nova cultura democràtica. La vitalitat de la Plataforma es va incrementar a mida que les dones i homes que la integren van transformar l'objectiu defensiu contra el Pla Hidrològic nacional i a favor de l'Ebre i del seu Delta, en una proposta positiva oberta a horitzons més amplis, per una nova cultura de l'aigua. I la seva potència s'ha consolidat a partir de les constants actuacions reivindicatives amb les quals ha donat resposta a unes decisions polítiques que, emparant-se en la legalitat, pretenien imposar decisions que atenten contra la equitat social, l'equilibri territorial i el respecte al medi ambient”

Context: VI Assemblea

Origen: Lo Riu 18

“El passat 28 de febrer es va celebrar al Centre de Cultura de Santa Bàrbara, una xerrada informativa sobre el transvasament, canal Xerta-Sènia i els pous particulars d'aigua subterrània (...) Després Manolo Tomàs, portaveu de la PDE, va dir sense por “la realitat de la gent de les Terres de l'Ebre, si es fa el transvasament...” acabant en una llum d'esperança quant diu “Si ens mobilitzem tots, junts aturarem el transvasament”. Després d'aquestes intervencions, hom tenia la certesa que per primera vegada s'entenia pels habitants de Santa Bàrbara, sobretot els pagesos, la realitat d'una situació que els afecta molt directament, i que en aquest contrast d'informacions envers les que s'havien donat fins ara favorables al transvasament podem pensar que “Santa Bàrbara obre els ulls”.

Context: VI Assemblea de la Plataforma en Defensa de l'Ebre. Tortosa, 15 febrer 2003

Origen: Document Assemblea

“Temes principals i síntesi de les intervencions

Situació actual

- El moviment social en contra del transvasament està demostrant des de fa dos anys i mig la seva fortalesa. La nostra lluita ha estat cívica, exemplar i eficaç.
- La mobilització popular ha estat clau en aquests dos anys i mig. Hem desbaratat amb èxit el “paseo militar” del PP, que ara l'han de reconvertir en manifestacions subvencionades.
- Se'ns mira amb simpatia des de molts llocs de Catalunya i Espanya. Hem d'estar orgullosos de la feina feta.

- La lluita en defensa de l'Ebre ha estat la primera de les grans mobilitzacions dels darrers temps: Nunca Mais, contra la guerra...
- La comunitat científica ens dona la raó i recolza la nostra lluita. El futur està en la Nova Cultura de l'Aigua.
- Junts hem recorregut molt camí. No hem d'afluixar. Ens queden moltes etapes per guanyar"

○ Relació amb aliats

Context: *Votació Parlament Europeu pel PHN març 2002*

Origen: Revista d'Amposta

"Manolo Tomàs, portaveu de l'entitat antitransvasista va valorar com a positiva l'esmena aprovada, tot i que no va deixar de criticar l'actitud del PSOE, sense deixar de lloar l'actitud dels eurodiputats socialistes catalans (...) Pedro Arrojo que també va participar en la roda de premsa va valorar positivament la votació al Parlament Europeu, tot i no amagar la seva frustració per la incoherència del partit socialista. Per a Arrojo, aquest fet suposarà un debat intern dintre el partit socialista del qual el major beneficiari en serà el moviment antitransvasista".

Context: *Votació al Parlament Europeu on el grup socialista va votar a favor del PHN*

Origen: Lo Riu 10

"Carta de la Plataforma a J.L Rodríguez Zapatero. (...) La nostra actitud davant el seu partit, a partir d'ara i fins que es mostri amb fets dignes de recuperar la nostra confiança, serà la d'escrutar minuciosament totes les seves propostes per veure quina és realment el seu grau de sinceritat".

○ Relació autoritats (PP i CIU)

Context: *A principis de setembre, es presenta per part de la PDE a la Comissió de Medi Ambient i a la Comissió de Queixes del Parlament Europeu d'un llistat d'esmenes al PHN.*

Origen: (LO RIU núm. 6. Setembre 2001)

Acords assemblea intercomarcal:

- Grup de treball per a preparar la IV Assemblea general, prevista per al 17 de novembre a l'auditori Felip Pedrell de Tortosa.
- Grup de treball que estudie la gestió directa a Brussel·les.
- Grup de treball per a fer un seguiment del ministransvasament.
- Grup de treball que prepare la presentació de noves queixes a la Comunitat Europea.
- Grup de treball per a proposar una sessió prèvia al proper Congrés Ibèric que "PER UNA NOVA CULTURA DE L'AIGUA" es celebrarà a Sevilla a la primavera del 2001".

Context: *El 17 de novembre, te lloc la IV Assemblea a l'Auditori Felip Pedrell (Tortosa) amb la assistència d'unes 1.000 persones.*

Origen: (Lo RIU, Octubre-Novembre, núm. 7).

Entre els acords presos a l'assemblea:

- “1. Demanar un canvi radical a les juntes de govern de les Comunitats de Regants per a que s'acabe amb l'obscurantisme i s'inicia una etapa democràtica que faci impossible negociar d'amagat el futur de les concessions d'aigua a les nostres terres i donar suport a la lluita dels pagesos que vulguin promoure un canvi imprescindible en la direcció d'aquestes institucions.
2. Sol·licitar a la UNESCO la ubicació d'un Institut d'Educació sobre l'aigua al Delta de l'Ebre.
3. Petició de dimissió d'Imma Juan com a presidenta del Parc Natural del Delta de l'Ebre, en el sentit que es considera a la Convergent com a màxima responsable de la paràlisi que viu la junta rectora del parc natural en tant que aquests organisme no s'ha posicionat clarament sobre les agressions mediambientals que el PHN produiria a l'ecosistema deltaic”

Article d'opinió (Lo RIU, Octubre-Novembre, núm. 7).

“Les set mentides de CiU. (...) Engany número cinc. El 17 de març, Pujol visitava Tortosa i ens prometia als membres de la PDE que quan aniria a Europa a parlar del TGV, aprofitaria per treure el tema de l'aigua per intentar ajudar-nos. Fa poques setmanes, els dos únics eurodiputats que té Convergència, inclosos al Partit Lliberal, pressionaven i intentaven convèncer els seus companys de partit de que votessen a favor del PHN. Sisè engany. Regidors convergents d'ajuntaments del Baix Ebre, votaven al seu poble donar suport a la Plataforma. Dies després, en un atac d'ammèsia digne d'estudi, votaven al seu poble contra la seua gent al Consell Comarcal del Baix Ebre”.

Montse Castellà Espuny

Context: *IV Assemblea a Tortosa*

Origen: (LO RIU, octubre-novembre núm. 7).

Editorial. “Al mateix temps, empen la manipulació informativa, denunciada en el contrainforme de la catedràtica de la UAB, Amparo Moreno a l'informe del Consell Audiovisual de Catalunya compaent amb el poder.

Una altra línia estratègica que intensificaran és la compra de voluntats, amb el Consorci del PIPDE, un PIPDE i un Consorci que van lligats al transvasament. Des d'aquí fem una crida a totes les forces polítiques, econòmiques i socials i als ajuntaments a no participar-hi, a no vendre el territori per un plat de lletilles.”

Context: *IV Assemblea a Tortosa*

Origen: (LO RIU, desembre 2001, núm. 8)

“El consorci PP i CiU reparteixen els premis La Grossa a les Terres de l'Ebre.

Sancho i Fabra, els més afortunats. Resten a repartir algun premi major i la ‘pedrea’ Roig cedeix l'escó de senador a Mariano Curto i el deixa fora de joc. L'IDECE es queda fora del ‘bombo’.

El proposat 4 de desembre, Jaume Matas i Ramon Espadaler, titulars de les carteres de Medi Ambient del Govern Central i generalitat de Catalunya, van formar el conveni de creació d'ela entitat denominada Consorci per a la Protecció Integral del delta de l'Ebre (PIDE), al qual li correspondrà, segons els estatuts, la redacció del Pla Integral i executar i coordinar les accions que determinen, una vegada aprovat pel govern.

(...) Cal dir, per tant, que entrar a formar part d'aquest Consorci és acceptar el PHN i significa anar en contra de la voluntat de la gent de les nostres terres que, reiteradament, ha mostrat el seu rebuig al PHN per les greus conseqüències que tindria per a la supervivència del territori”.

Context: Visita polítics Ulldecona novembre 2001

Origen: Lo Riu 8

“Ens sap mal que l'equip de govern de de l'ajuntament d'Ulldecona els rebi disfressant els motius reals d'aquestes visites a les TTE. Pujol va vindre el 10-11-01 i el “rebre” com es mereixia. El 30-11-01 havia de vindre Artur Mas per a presidir un acte que no requeria la seua presència i a no ser pel PHN, mai s'haurien programat aquestes visites. Als responsables d'aquest PHN, el polítics del PP i de CiU i als seus lacais comarcals i locals voldríem dir-los ue ho estan fent molt malament això de la gestió del territori i que les seues “poltrones” perillen perquè per a la gent del poble estant totalment desacreditats”.

Context: Creació del PIDE (4 desembre 2001)

Origen: Lo Riu nº8

Editorial: “Això només és possible perquè els nostres objectius són els de l'abassegadora majoria de la gent d'estes Terres i perquè fins ara hem sabut mantenir-nos independents de totes les forces polítiques, fins i tot, i especialment, de les que ens donen suport. De vegades, estes darreres han intentat –mai a través dels seus membres que formen part de la Plataforma, que sempre han estat respectuosos- portar la nostra aigua al seu molí”.

Context: Creació del PIDE (4 desembre 2001)

Origen: Lo Riu nº8

“Cal dir, per tant, que entrar a formar part d'aquest consorci és acceptar el PHN i significa anar en contra de la voluntada de la gent de les nostres terres que, reiteradament, ha mostrat el seu rebuig al PHN per les grans conseqüències que tindria per a la supervivència del territori”

Context: Concert Lluís Llach a Alcanar i Les Cases (març 2002)

Origen: Lo Riu 11

“L'Assemblea Local d'Alcanar i Les Cases de la PDE, denuncia que l'equip de govern de l'Ajuntament d'Alcanar bloqueja, des del dia 24 de març del 2002, la difusió a través dels mitjans de comunicació municipals d'una nota de premsa valorant l'èxit del concert que Lluís Llach va oferir a favor de la PDE el passat 16 de març de 2002”.

Context: Abans de la V Assamblea (juny 2002)

Origen: Lo Riu 12

“ Davant de les declaracions fetes per alguns dirigents locals de CIU en les quals es deixen entreveure ofertes de diàleg a la Plataforma, creiem convenient fer les següents puntualitzacions: 1.- La PDE no ha rebut mai cap proposta formal per part del Govern de la Generalitat per tenir alguna mena de contacte...” (Veure Comunicat de la Plataforma).

Context: Concesió dels ajuts als arrossaires, setembre 2002

Origen: El País (3 setembre 2002)

"De diferent opinió són els membres de la Plataforma en Defensa de l'Ebre (PDE), que veuen en l'actitud d'Agricultura, "una trampa més per enchufar-nos el PIDE", segons Gervasio Aspa, un dels seus portaveus, "amb la mateixa tàctica que sempre han utilitzat CIU i PP".

Context:

Origen: LO RIU octubre 2002.

"El Parit popular ha fet aquest PHN amb l'autoritarisme i la prepotència que el caracteritza i que li permet la seva majoria absoluta.

CiU ha venut les Terres de l'Ebre per dos anys de suport del Partit Popular al Parlament de Catalunya i per finançament.

CiU seguint la seva política dels ultims vint anys a les Terres de l'Ebre, no ha sabut anteposar els interessos i la vida d'una gent, la gent "d'alla baix a les comarques de l'Ebre". CiU no sap que no som una reserva plena d'arrosras i que les Terres de l'Ebre tenim molt a dir, i ho direm."

Context:

Origen: LO RIU desembre 2002, núm. 16.

"En els darrers mesos, la lluita de la PDE ha assolit dos éxits importants. El primer ha estat desbancar els cacics de la Comunitat de Regants del Canal de l'Esquerra, un cop a un caciquisme que ningú no s'havia atrevit a tocar en vint i cinc anys de pressumpta democràcia i un cop al que en seguiran d'altres fins que l'erradiquem totalment.

(...) L'altre èxit ha estat el de la campanya Ramsar, amb la Marxa, la manifestació de Roquetes i la de València, en desenes de milers de valencians i valencianes feren costa a la nostra lluita".

Context: Manifestació a favor del PHN a València (febrer 2003)

Origen: Lo Riu 18 (Opinió)

"La Generalitat de València, per muntar una manifestació a favor del PHN, ha tingut que recórrer als fons estatals, aquestos en que tots som contribuents. Més de cent milions de pessetes (600.000 euros), que ha tret d'aquesta guardiola que el senyor Azanar diu que ningú ha de posar-hi la mà. (...) Satisfests i triomfants, els lliutadors per les Terres de l'Ebre, podem sentir-los contents, perquè sempre podrem dir que a nosaltres, ningú ens ha pogut comprar. No tenim preu".

Context: VI Assemblea (15 febrer 2002 ¿?)

Origen: Lo Riu 18

"Respecte al que sembla l'inici d'un canvi d'opinió de CiU respecte al transvasament, però que no és més que una estratègia electoral partidista, durant l'assemblea es va advertir que si realment CiU és contrària al transvasament, només cal que valide les més de 40.000 al·legacions presentades per la Plataforma al projecte d'interconnexió de xarxes"

○ Accions de lobby a Europa

Context:

Origen: (LO RIU núm. 6. Setembre 2001)

P. Com veu la seva funció com a vicepresident de la Comissió Europea de Medi Ambient i quins són els objectius a dur a terme durant la seva vice presidència?

"I és per això que he enviat queixes de l'estudi de la Sra. Flemming dels preus de l'aigua. La Sra. Sornosa (PSOE) i la Sra. González-Álvarez (GEE) també han signat aquesta queixa. El grup Lliberal també ens dona suport. També la majoria del parlament Europeu donarà suport a aquesta condemna al PHN, proposat pel Govern d'Aznar".

Context:

Origen: (LO RIU. Octubre-novembre 2001, núm. 7)

IV Assemblea a Tortosa. Finalitzada la manifestació a Brussel·les i després de entregar les queixes al PHN començaven les accions de lobby europeu.

Darrers contactes i reunions amb el Parlament Europeu. Primera, 8 octubre 2001, després de la Marxa Blava. En la Comissió de Medi Ambient, per 30 vots contra 18 i una abstenció es vota una esmena que critica a l'Estat espanyol per la seva política de l'aigua en el PHN. El resultat es l'informe Flemming.

Titular pag. 6

"El PHN en el primer pla de la política mediambiental europea

(...) No obstant, no hem d'oblidar que aquest moviment nostre està fonamentat en dues coses molt importants: Una sòlida argumentació tècnica i una forta mobilització cívica.

(...) Hem situat la problemàtica del PHN, i el seu efecte sobre l'Ebre, en el primer pla de la política mediambiental europea.

Hem aconseguir, en les dues votacions fetes fins ara, una majoria considerable a favor de la Nova Cultura de l'Aigua.

Hem demostrar al PP i als seus socis, que som capaços d'argumentar i convèncer allí on se'ns deixa parlar i se'ns escolta.

Hem estat capaços de recollir suports per a la votació de l'esmena, independentment de la gent que, habitualment, ens ajuda. (...) En aquest sentit hem de felicitar el treball anterior de les votacions a Brusel·les i Estrasburg de les dues delegacions que vam enviar.

Hem obert noves relacions tècniques i polítiques de cara a futures iniciatives en l'àmbit europeu..."

S'anuncia la "Cimera Jurídica PHN i Europa" que tindrà lloc a Tortosa el 15 de desembre de 2001.

S'anuncia la "Cimera de l'Aigua a Bonn". La Plataforma en Defensa de l'Ebre participarà a la International Conference on Freshwater 2001 que organitzà el Ministeri de Medi Ambient alemany els dies 3 al 7. La PDE intervindrà, juntament amb altres grups de treball".

Context: 28 novembre 2001

Origen: Lo Riu 8.

"La Plataforma de Defensa de l'Ebre continua amb la campanya de sensibilització contra el PHN a Brussel·les "amb el ple convenciment que des d'Europa rebrem la solidaritat necessària per evitar la seua imposició racional". Tres representants de la Plataforma es van reunir el dia 28 de novembre amb membres de diferents grups polítics del parlament europeu, entre els quals Alexandrer de Roo i Emma Bonino (Els

Verds-ALE), Enrique Barón i Rosa Díez (Partit Socialista Europeu), Paolo Costa (Grupo Liberal) i Mihai Papayannakis (Esquerra Unitària)".

Context:

Origen: Lo Riu 8.

"El primer cap de setmana de desembre va visitar les nostres terres invitat per Esquerra Republicana, Alexander de Roo, Vicepresident de la Comissió de Medi Ambient del Parlament Europeu (...) En la roda de premsa celebrada a Tortosa, va fer palés el seu claríssim posicionament enfront el PHN i el seu profund coneixement de la situació, que ja ens havia demostrat en la seva col·laboració en la manifestació dels dia 9 de setembre a Brussel·les".

Context: 3 desembre 2001 Bonn. International Conference on Freshwater

Origen: Lo Riu 8.

"Amb aquest títol es va obrir la Conferència Internacional sobre aigua dolça (...) a la que van participar representants de governs, organitzacions de les Nacions Unides, i altres organitzacions internacionals, importants grups ecologistes i observadors. La Plataforma per la Defensa de l'Ebre va ser invitada com a observador i va tenir l'oportunitat de participar en esta conferència (...) Un cop més, la plataforma ha tingut l'oportunitat de divulgar la problemàtica de l'Ebre amb una excel·lent resposta a nivell internacional".

Context: Dies després de la V Assemblea (juny del 2002)

Origen: Diari de Tarragona

"La Plataforma en Defensa de l'Ebre intervindrà avui davant el Parlament Europeu per defensar la petició que va presentar contra el PHN. La plataforma disposarà de 25 minuts que aprofitarà per remarcar que el PHN incompleix les directives comunitàries d'Aus i Hàbitats i per demostrar que el rebuig al PHN ha derivat en un gran moviment d'oposició social a Espanya".

Context: Cimera Europea de Medi Ambient celebrada a Mallorca (25 maig)

Origen: El Triangle (8 juliol 2002)

"Dies enrera, els portaveus de la PDE van intervenir davant la comissió de Peticions del Parlament Europeu per argumentar la seva posició contrària al PHN. El PP va reaccionar iradament perquè no els va agradar gens que la primera vegada que un moviment social és convocat per aquesta comissió fos precisament la PDE.

Context: Convenció RAMSAR

Origen: LO RIU octubre 2002.

Editorial: "Per això té una gran importància que la Plataforma indisca amb força en la Convenció, convertint-la en una denúncia del PHN. Això suposarà una pressió indirecta a Brussel·les si la Convenció RAMSAR denuncia el PHN, difícilment tindrà valor la Comissió Europea per a finançar-lo"

Context: Convenció RAMSAR

Origen: LO RIU octubre 2002.

"La PDE participa en el Fòrum Social Europeu a Florència"

Context: *Context: Jornades científiques "De l'Ebre al Segura: Planificació hidrològica i sostenibilitat".*

Origen: Lo Riu 11

"Ara s'estan començant a veure els resultats d'aquesta feina, i d'altres maneres de buscar publicitat. Breument: sabem que la manifestació de Barcelona va sortir a la TV, almenys a Alemanya, Gran Bretanya, Holanda, França, Itàlia, i a la CNN espanyola"

Context: *jornades de debat sota el títol "Política hidràulica: cap a un canvi d'orientació política" organitzades pel grup GVE/NGL*

Origen: LO RIU desembre 2002, núm. 16

"La PDE continua lluitant a Brusel·les

"Comissió de pressupostos.

"En nom de la PDE va parlar sobre els intents del govern d'aconseguir el finançament de les obres del PHN. Al mateix temps explicà la postura de la PDE en quant a que cal que la Comissió Europea consideri les obres en la seva totalitat i no deixar que es fragmentin, tal com vol fer el govern, per així aconseguir el fons amb més facilitat".

Context:

Origen: (Diari de les terres de l'Ebre 11 gener 2003).

"Bruselas cita al gobierno español para aclarar el impacto del trasvase"

Context: *Visita d'eurodiputats a les Terres de l'Ebre (febrer 2003)*

Origen: Lo Riu 18

"Els dies 5 i 6 de febrer, una delegació de la Comissió de Mediambient del Parlament Europeu va estar a les TTE per a informar-se sobre la situació del PHN i els efectes negatius in situ. Esta delegació estava formada per 13 eurodiputats, 6 del Partit Popular Europeu, 4 del Partit Socialista Europeu, un del Partit Verds/ALE, un del grup GUE/NGL (IU), i un del grup dels "no inscrits". Malgrat les pressions del PP per treure importància de la seua estada al Delta i visitar-lo en helicòpter, la Plataforma va aconseguir que pernoctessen a les TTE (Tortosa) i fer la visita pel Delta en autocar".

Context: *VI Asamblea de la Plataforma en Defensa de l'Ebre*

Origen: Document VI Asamblea

"Temes principals i síntesi de les intervencions Europa

- Tres visites a Brusel·les invitats a parlar en jornades de debat.
- Dos intervencions davant la Comissió de Peticions.
- Diverses reunions amb representants de diferents Comissions i Direccions Generals.
- Lliurament de diversos informes tècnics (John Day, Antonio Estevan, Pedro Arrojo).
- Reunions amb grups d'eurodiputats que han visitat el delta i les Terres de l'Ebre."

○ Accions de lobby a Catalunya

Context: *3 d'octubre. Visita al bisbe.*

Origen: (LO RIU, núm. 6 setembre 2001).

"Representant de la PDE van tenir una entrevista amb el bisbe de la Diòcesis de Tortosa, per donar-li el seu suport, després de les crítiques rebudes, a la seva homilia

pronunciada a la missa del dia de la Cinta. El bisbe manifestà que desitjaria que el diàleg pogués donar la solució al problema i que, com no coneix els problemes tècnics no podia opinar con fer-ho”.

Context:

Origen: (LO RIU, octubre-novembre, núm.7)

“Quin ressò ha tingut en les institucions europees la manifestació a Brusel·les i la Marxa Blava?

“Ha tingut un impacte importantíssim. El desplaçament enorme de tanta gent per anar”

Context: IV Assemblea a Tortosa.

Origen: Entrevista a LO RIU núm. 7 a Mónica Frassoni, diputada pel grup “Els Verds” al Parlament Europeu

Pregunta: Quina pensa que pot ser la decisió final? (...) A nivell polític, és importantíssim aconseguir sumar la majoria al ple del Parlament i per això el Partit Lliberal es clau. Cal tindre el seu suport. De fet, l'esmena sobre la tarificació de l'aigua que es va aprovar contra el PHN a la Comissió de Medi ambient va comptar per primer cop amb els vots a favor dels eurodiputats lliberals, i això va fer que aquella votació se guanyés per 29 a 19 vots, deixant sol al PP europeu”.

Context: Creació del PIDE

Origen: El Triangle (11 febrer de 2002)

“La proposta de la PDE de no adherir-se a l'entitat gestora de les inversions en concepte de compensació per cedir l'aigua del riu ha quallat a la zona i són molt poques les entitats que s'hi han apuntat. (...) La Plataforma ha enviat una carta a tots els partits polítics de la zona en la quals se'ls demana que totes les propostes d'inversions no es vehiculin a través del PIDE, sinó dels pressupostos ordinaris de les administracions.

Context: Aprovació de la resolució de la comisió de medi ambient contra el PHN (febrer 2002)

Origen: La Vanguardia (21 febrer de 2002)

“La comisió de medi ambient del Parlament Europeu, reunida a Brussel·les, va aprovar una resolució en la que es demana a la CE que no financii les obres del PHN per jutjar que aquestes comporten un us insostenible de l'aigua. (...) Van votar a favor el grup socialista, esquerra unitària, verds, liberals i centristes, mentres que es van manifestar en contra els conservadors”

Context: Jornades científiques “De l'Ebre al Segura: Planificació hidrològica i sostenibilitat”. Abril 2002

Origen: Lo Riu 11

“El passat dia 3 abril es va presentar a la seu de la Delegació del Govern, un total de 555 al·legacions (representa més d'un 20% de la població amb dret a vot) a l'acord pres per la junta veïnal de l'EMD de Jesús per entrar al PIDE”.

Context: V Assemblea (15 juny de 2002)

Origen: Diari de Tarragona

“En el decurs de l'assemblea, es van aprovar també varies resolucions. Per unanimitat la Plataforma va acordar denunciar davant el Tribunal Superior de Justícia de Catalunya el conveni suscrit pel departament de Medi Ambient, l'Agència Catalana de l'Aigua i les comunitats de regants per enviar a Tarragona fins quatre metres cúbics per segon

d'aigua a l'Ebre. (...) Tanmateix, es va aprovar la dissolució del Consorci del PIDE i reiterar el seu recolzament a la concessió de 72 hm³ als regants del canal Xerta-Sènia, a la vegada que es mostra radicalment en contra de que les conduccions del canal siguin utilitzades per realitzar el transvasament a els conques del sud”.

Context: Campanya d'al·legacions contra l'ampliació del minitransvasament a Barcelona

Origen: El País (20 agost 2002)

“Les al·legacions, que es presentaran davant l'Agència Catalana de l'Aigua (ACA) assenyalen que el transvasament és innecessari, que l'Ebre és un riu fràgil, amb un cabdal insuficient i defensen la necessitat de fomentar una nova cultura de l'aigua”.

Context:

Origen: El Punt, 15 gener 2003

“La PDE desconfia de l'informe dels experts nord-americans sobre el transvasament”

Orientacions en objectius

o **Creació i desenvolupament estratègia política i discurs polític**

Context: Dimissió de l'executiva local socialista i quatre regidors a Sant Jaume d'Enveja per la posició dels PSOE a l'Europarlament en la votació contra el PHN (març 2002)

Origen: La Vanguardia (5 març 2002)

“En aquest context, el PSC es situa en una posició molt complicada per poder capitalitzar el sentiment contra el transvasament en un moment en que la PDE ha dit que no es presentarà a les properes eleccions”.

Context: Dimissió de l'executiva local socialista i quatre regidors a Sant Jaume d'Enveja per la posició dels PSOE a l'Europarlament en la votació contra el PHN (març 2002)

Origen: La Vanguardia (5 març 2002)

“La iniciativa més polèmica ha estat la de Garba, un col·lectiu polític d'esquerres que s'identifica amb la Plataforma en Defensa de l'Ebre. Tanmateix, la plataforma es desmarca de Garba i de qualsevol formació política. Garba ha generat recels per part del PSC i ERC, que la identifiquen amb una estratègia de ICVerds per capitalitzar la popularitat del moviment antitransvasament”.

Context:

Origen: “Pla estratègic de les Terres de l'Ebre” PSC

“Reafirmar el rebuig a l'actual Pla Hidrològic Nacional (PHN), al transvasament d'aigües de l'Ebre i al Consorci per a la Protecció Integral del delta de l'Ebre (CPIDE) que va associat a la llei del PHN. Les solucions als problemes del riu Ebre i del Delta s'han d'executar independentment del PHN

Context:

Origen: Terres de l'Ebre. La Vegueria. Núm. 10 4rt. Trimestre 2002.

El Pla Estratègic del PSC proposa unes 40 mesures per les Terres de l'Ebre.

"El PSC presenta el Pla Estratègic de les Terres de l'Ebre.

El pla estratègic té tres parts. En el primer defineix l'objectiu: "La vegueria o regió de les Terres de l'Ebre és un territori que vol preservar i tenir cura dels seus recursos naturals, al mateix temps que modernitzar la seva estructura productiva i treballar per esdevenir un gran espai entre Catalunya, País Valencià i les Illes Balears".

Context:

Origen: LO RIU. Octubre 2002, núm. 15

"JOEL Derrotat. La candidatura antitransvasista, amb el suport de la PDE, guanya les eleccions a la Comunitat de Regants de l'Esquerra"

Context: V Assemblea Local a l'Ampolla.

Origen: LO RIU desembre 2002. Num. 16

"(...) per a informar de la Marxa pel Mediterrani, manifestacions Roquetes, Tortosa, València, i estat actual de la PDE".

Context: VI Assemblea de la Plataforma en defensa de l'Ebre

Origen: Document de l'Assemblea

"Temes principals i síntesi de les intervencions

La proposta de trasvasament del Roine

- L'empresa francesa BRL, que ha fet l'estudi i que promou el trasvasament el Roine, és la que vendrà l'aigua.
- El govern del PP no autoritzarà aquest trasvasament. Tampoc té l'aprovació del govern de París. Institucions i entitats franceses s'hi oposen.
- La maniobra de CiU de presentar un informe per aturar l'aplicació del PHN no els ha funcionat.
- El trasvasament del Roine és una maniobra electoral de CiU amb la finalitat de desmobilitzar l'oposició de les Terres de l'Ebre contra el PHN".

Context: Any electoral. Debàt entorn a la participació o no a les eleccions municipals

Origen: LO RIU gener 2003. Núm. 17

"Enguany tots a votar

(...) No seria lògic que, després de les manifestacions en aquelles ciutats, les mobilitzacions en molts dels nostres pobles i els actes que s'han fet per tot arreu, no anéssim a votar a les eleccions enguany.

(...) Si una de les característiques del moviment antitransvasament és la dimensió de responsabilitat que ha adoptat en relació a la defensa del territori i de la gent que hi viu, no podem oblidar aquesta responsabilitat el dia de les votacions, sinó que l'hem de traslladar a les urnes. Per això hem de ser més nombrosos que mai a l'hora d'anar a votar. Jesús Sorribes"

○ Tendència cap a grup d'interès

Context:

Origen: LO RIU octubre 2002

“Algunes persones de fora de la PDE amb afinitat a determinades opcions polítiques i amb incidència en els mitjans de comunicació estan pressionant públicament i no gaire solapada perquè la PDE done suport explícit a alguna força política, ara que ve un any electoral. Estes persones, preferim pensar que sense ser-ne conscients, busquen no solament que la PDE trenque amb els seus principis com a moviment social plural en el qual caben persones de qualsevol opció política, incloses les abstencionistes”

(...) “Les úniques persones que poden dictar la ‘política’ de la PDE són els seus membres individuals (a la PDE cadascú es representa a si mateix), i estes persones són conscients que no s’hi poden casar amb ningú i “ornar favors””.

Context: Jornada didàctica del la PDE

Origen: LO RIU gener 2003. Núm 17.

“El futur del delta de l'Ebre omple la Lira Ampostina.

Els assitens a l'acte rebutgen el CPIDE”

Altres

○ Accions de lobby a Espanya

Context: Marxa Blava a Andalusia

Origen: Lo Riu 8

“Acabem de tornar de la marxa blava a Màlaga i no podem dir res més que no sigui “èxit total” (...) Vam intercanviar molta informació i idees d'actuacions possibles. Es van fer molts parlaments on vam poder exposar la nostra problemàtica i guanyar el suport de la gent d'allí. Vam unir forces i una vegada més es va demostrar que les persones una vegada informades volen entrar en acció i posar-se a treballar”.

Context: Marxa blava a Mallorca (maig 2002)

Origen: El Triangle

“La nostra intenció és expressar als ministres europeus que a l'Estat espanyol hi ha molta gent que està en desacord amb el Pla Hidrològic”

Context:

Origen: Lo Riu 11

“El passat 12 d'abril es va fer la primera xerrada a Castelló.(...) A la vegada se'ns va encoratjar a seguir amb la lluita i se'ns van oferir diferents vies per difondre la nostra oposició al transvasament de l'Ebre, com és la Universitat de Castelló i la xarxa de Casals. (...) Amb aquesta xerrada s'enceten un seguit d'actes informatius pel Llevant espanyol que arribaran fins a Múrcia”.

ANNEX 2. Qüestionari adreçat a les plataformes locals

Segona part de l'estudi "Noves formes de moviment social a les Terres de l'Ebre"

Equip investigador: Dr. Josep Pont Vidal, Carles Gironès, Encarna Herrera Martínez, Vanessa Maxé Navarro, Esther Mena Ayuso.

Associació Catalana de Sociologia/Fundació Jaume Bofill

Qüestionari adreçat als representants de les plataformes locals de les Terres de l'Ebre

Marqueu o expliqueu breument la resposta que considereu més adequada segons la vostra opinió.

- **Dades de la plataforma local de _____ (indiqueu a quina localitat pertany la plataforma).**

1. Aproximadament, en quina data va crear-se la plataforma local?

2. Amb quina regularitat acostuma a reunir-se la plataforma?:

☐ Cada setmana

☐ Cada quinze dies

☐ Cada mes

☐ Altres (especifiqueu) _____

3. On es realitzen les reunions de la plataforma?:

4. En general, són sempre les mateixes persones les que assisteixen a les reunions de la plataforma local?

☐ Sí

☐ No

☐ Altres (especifiqueu) _____

5. Quin és el número mig d'assistents a la plataforma local?:

☐ Entre 5-10 persones

☐ Entre 11-15 persones

☐ Entre 16-20 persones

☐ Entre 21-30 persones

☐ Més de 30 persones (Quantes? _____)

(...Continua a la pàgina següent...)

6. Quin és el número aproximat d'homes i dones que assisteixen a les reunions de la plataforma local?:

_____ homes
_____ dones

7. Quin número aproximat de persones de cada un d'aquests grups d'edat assisteixen regularment a les reunions de la plataforma local?:

- Dels 15-18 anys (número) _____ persones
- Dels 19-29 anys (número) _____ persones
- Dels 30-44 anys (número) _____ persones
- Dels 45-59 anys (número) _____ persones
- Més de 60 anys (número) _____ persones

8. Des de la creació de la plataforma local fins l'actualitat, el número aproximat d'assistents a les reunions de la plataforma local:

- ☐ Ha augmentat
- ☐ Ha disminuït
- ☐ És el mateix
- ☐ Altres (especifiqueu) _____

9. Principalment, a través de quins mitjans s'han vinculat a la plataforma local els seus membres?

- ☐ Amics
- ☐ Familiars
- ☐ Companys de feina
- ☐ Companys de l'escola/universitat
- ☐ Veïns pròxims
- ☐ Mobilitzacions
- ☐ Altres (especifiqueu) _____

10. Com s'estableixen els punts sobre els que s'ha de discutir a les reunions de la plataforma local:

- ☐ Una o varies persones concretes s'encarreguen d'establir l'ordre del dia amb anterioritat
- ☐ Durant la reunió anterior s'estableixen els punts de la següent reunió entre tots els assistents
- ☐ Els assistents a les reunions intercomarcals exposen els punts tractats i a partir d'aquests, es discuteixen entre els assistents a la plataforma local
- ☐ Altres (expliqueu breument)

(...Continua a la pàgina següent...)

11. Quan s'ha de prendre una decisió important a la plataforma local, com es fa?

- ☐ Votacions a mà alçada
- ☐ Votacions secretes
- ☐ Es discuteix entre tots els assistents fins que s'arriba a un d'acord
- ☐ Una o varies persones prenen la decisió
- ☐ Altres (expliqueu breument)

12. Quins són els temes més importants que es tracten a les reunions de la plataforma local? (es pot escollir més d'una opció)

- ☐ PHN
- ☐ Mapa eòlic
- ☐ Infraestructures del municipi
- ☐ Futur dels llocs de treball dels habitants del municipi
- ☐ Altres (expliqueu breument)

13. En general, quin grau d'acord existeix entre els assistents a les reunions de la plataforma local sobre els temes tractats més importants?

- ☐ Tots els assistents tenen la mateixa opinió
- ☐ La majoria tenen la mateixa opinió, a excepció d'algunes persones
- ☐ Aproximadament la meitat dels assistents tenen una opinió i l'altra meitat tenen una altra
- ☐ Hi ha diferents grups amb opinions diferents
- ☐ Altres (expliqueu breument)

14. Quantes persones de la seva plataforma local assisteixen regularment a les reunions de la plataforma intercomarcal?
 _____ persones (número)

(...Continua a la pàgina següent...)

15. Aquestes persones que assisteixen en representació de la plataforma local a la intercomarcal són:

- ☐ El/s portaveu/s de la plataforma local
- ☐ Qualsevol membre de la plataforma que vulgui anar-hi
- ☐ Es va rotant la representació de la plataforma a la intercomarcal
- ☐ Altres (expliqueu breument)

16. Quin tipus d'actes públics ha organitzat la seva plataforma local?

- ☐ Manifestacions
- ☐ Actes populars (paellades, sardinades, festes...)
- ☐ Xerrades, debats, col·loquis, actes informatius
- ☐ Vagues
- ☐ Altres (especifiqueu)

▪ **Dades de la persona que ha contestat aquest qüestionari**

17. Sexe

- ☐ Home
- ☐ Dona

18. Edat:

_____ anys

19. Quin és el seu nivell d'estudis?

- ☐ Sense estudis
- ☐ Primaris sense finalitzar
- ☐ EGB/ESO
- ☐ BUP/COU/Batxillerat
- ☐ FPI/Cicles formatius Grau Mitjà
- ☐ FPII/Cicles formatius Grau Superior
- ☐ Diplomatura
- ☐ Llicenciatura
- ☐ Doctorat/Màster/Postgrau
- ☐ Altres (especificar): _____

(...Continua a la pàgina següent...)

20. Quina és la seva situació laboral?
- ☐ Ocupat (passi a la pregunta 21)
 - ☐ Aturat (passi a la pregunta 23)
 - ☐ Mestressa de casa (passi a la pregunta 23)
 - ☐ Estudiant (passi a la pregunta 23)
 - ☐ Jubilat (passi a la pregunta 23)
 - ☐ Altres (especificar) : _____
21. Si vostè és ocupat, quina és la seva categoria professional ?
- ☐ Empresari/Autònom amb assalariats
 - ☐ Empresari/Autònom sense assalariats
 - ☐ Professional lliberal
 - ☐ Director o gerent
 - ☐ Tècnic alt
 - ☐ Tècnic mitjà
 - ☐ Administratiu i/o comercial
 - ☐ Contramestre, capataz
 - ☐ Obrer qualificat
 - ☐ Obrer no qualificat
 - ☐ Treballador de serveis
 - ☐ Altres (especificar) : _____
22. En quin sector realitza la seva activitat laboral?
- ☐ Agricultura
 - ☐ Indústria
 - ☐ Serveis
 - ☐ Administració Pública
 - ☐ Altres (especificar): _____
23. Actualment pertany a algun partit polític?
- ☐ Sí (passi a la pregunta 24)
 - ☐ No (passi a la pregunta 25)
 - ☐ No contesta (passi a la pregunta 25)
24. A quin d'aquests partits pertany?
- ☐ PSC (passi a la pregunta 27)
 - ☐ CIU (passi a la pregunta 27)
 - ☐ PP (passi a la pregunta 27)
 - ☐ IC-Els verds (passi a la pregunta 27)
 - ☐ ERC (passi a la pregunta 27)
 - ☐ Altres (especifiqueu): _____ (passi a la pregunta 27)
 - ☐ No contesta

(...Continua a la pàgina següent...)

25. Forma part d'alguna plataforma política independent?
☐ Sí. Quina? _____
☐ No
☐ No contesta
26. En el passat va formar part d'algun partit polític?
☐ Sí (A quin partit? ☐ PSC ☐ PP ☐ CIU ☐ IC ☐ ERC
☐ Independents ☐ Altres ☐ No contesta)
☐ No
☐ No contesta
27. Si les eleccions a la presidència de la Generalitat de Catalunya fossin avui mateix, votaria al mateix partit polític al que va votar en les darreres eleccions?
☐ Sí
☐ No
☐ No sap
☐ No votaria
☐ No contesta
28. Comentaris
